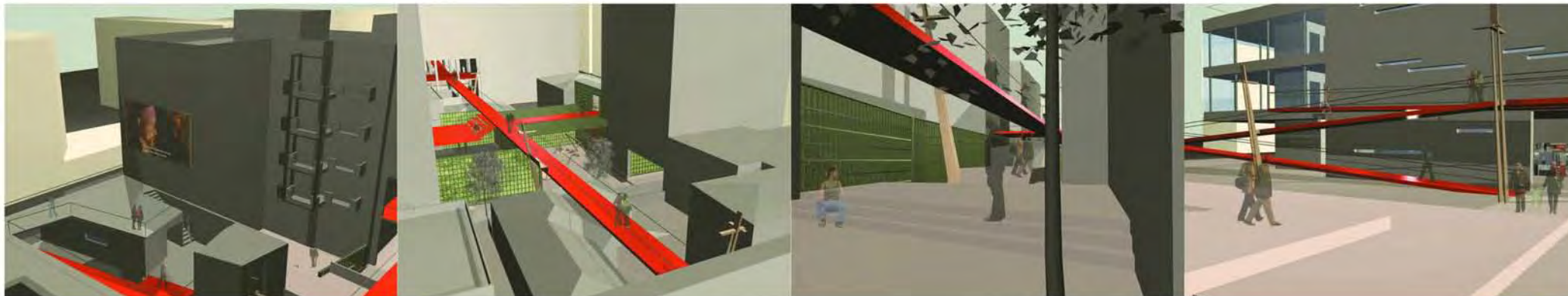

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Αστικοί Διάδρομοι

Ενοποίηση ακαλύπτων, δημιουργία πεζογέφυρας-χώρων πολιτισμού και αναδιαμόρφωση της Παλαιάς Ηλεκτρικής στην πόλη του Βόλου

ΜΑΥΡΑΤΖΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
ΣΤΡΑΓΑΛΙΝΟΥ ΜΑΡΙΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΕΣ: ΓΑΒΡΗΛΟΥ ΕΒΕΛΥΝ
ΓΙΑΝΝΙΣΗ ΦΟΙΒΗ

ΙΟΥΝΙΟΣ 2005

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η πόλη, το αστικό τοπίο είναι ένα έργο οικοδομικής, ένα σύνθετο αρχιτεκτόνημα που διαμορφώνεται μέσα στον χρόνο με τρόπο συλλογικό και αθροιστικό. Μέσα σ' αυτό συντίθενται ο γεωγραφικός χώρος, ο τόπος με τη συγκεκριμένη ιστορία του και η μορφή του αστικού χώρου με τις χαράξεις των δρόμων, τα οικοδομικά τετράγωνα και την κατάτμηση των οικοπέδων, τα μνημεία και τα διακεκριμένα οικοδομήματα. Για την πόλη του Βόλου η θάλασσα, η πεδιάδα και ο επιβλητικός όγκος του Πηλίου ορίζουν το φυσικό σκηνικό όπου γεννήθηκε κι αναπτύχθηκε η πόλη. Μια πόλη που παρέμεινε για αιώνες στη θέση της κάτω από διαφορετικά ονόματα, παρά τις μεταλλάξεις που προκάλεσαν οι μεγάλες ιστορικές ανακατατάξεις και τα αναπότρεπτα φυσικά γεγονότα, όπως οι σεισμοί. Η ακτογραμμή άλλαζε με βραδύτητα δίνοντας προτεραιότητα σε διαφορετικές θέσεις κατοίκησης και συνδέθηκε με την εμφάνιση και την εξαφάνιση αρχαίων οικισμών.

Το πολεοδομικό σχέδιο του Βόλου εγκρίθηκε το 1882 και διατηρείται μέχρι σήμερα. Εκπονήθηκε από τον νομομηχανικό Κ. Βλαχόπουλο, και διέπεται από λιτή χρηστική αντίληψη: συνιστά έναν απλό ορθογωνικό κάνναβο με ομοιόμορφα οικοδομικά τετράγωνα.

Η μορφή του αστικού χώρου της νέας πόλης του Βόλου με το μέτωπο διατεταγμένο πάνω στην προκυμαία και τη λιτή ορθογωνική οργάνωση του ιστού του, αντιστοιχεί στον τύπο του εμπορικού προαστίου-αποβάθρας με χρηστικές εγκαταστάσεις απαραίτητες για τη λειτουργία του λιμανιού. Πολλοί στενότατοι κάθετοι δρομίσκοι πλάτους 2.5 - 3.5 μ., που υπαγορεύτηκαν μάλλον από τις ανάγκες κίνησης των εμπορευμάτων με βαρέλια και κάρα προς και από τα πλοία, οδηγούσαν στην προκυμαία. Είναι χαρακτηριστικά για την πόλη του Βόλου τα λόγια του Ζαχαρία Παπαντωνίου το 1937:

*“ Ο Βόλος έχει αναπτυχθεί στη διάσταση του μήκους, στην παραλιακή φορά που έχει πάρει έναν αιώνα κι εδώ από το εμπορικό ένστικτο. Είναι γεωμετρημένος, κομμένος σε κανονικά τετραγωνάκια...Πλατείες δεν έχει, είναι η έλλειψις του. Η νοικοκυρική ρυμοτομία του '81 του έδωσε μεγάλους δρόμους κατά μήκος, όχι όμως και μεγάλες λεωφόρους προς τα βουνά που σχίζοντας το πλέγμα των στενών δρόμων, θ' άφηναν το σμαράγδι του Πηλίου να χυθεί ως το λιμάνι...”.*¹

Βασιζόμενοι στο γεγονός της έλλειψης δημόσιων ανοιχτών χώρων και στην ανάγκη ενδυνάμωσης του

Το πολεοδομικό σχέδιο του 1882.
Νέος ιστός και δημόσιοι χώροι.

¹ Χαστάογλου, 2002: 55

πολιτιστικού ιστού του Βόλου, προτείνεται ένα αστικό μοντέλο που θα μπορούσε να διαχυθεί σε όλη την πόλη συνδέοντας τα πολιτιστικά σημεία μεταξύ τους. Αυτό το μοντέλο χαρακτηρίζεται από χαράξεις που ενώνουν νοητά το βουνό του Πηλίου με το λιμάνι, τα δύο φυσικά χαρακτηριστικά της πόλης που εδώ και αιώνες την έχουν διαμορφώσει. Οι χαράξεις έρχονται και τρυπούν τα οικοδομικά τετράγωνα και περνώντας μέσα από τους ακάλυπτους τους δημιουργούν ένα δίκτυο κοινωνικού-ψυχαγωγικού χαρακτήρα σε επίπεδο γειτονιάς, καταλήγοντας σε σημειακές εξάρσεις πολιτιστικού χαρακτήρα που αναφέρονται σε ολόκληρη την πόλη.

ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Οικοδομικά τετράγωνα

Η περιοχή μελέτης αποτελείται από τέσσερα οικοδομικά τετράγωνα (Ο.Τ.) σχήματος ορθογωνίου, που το καθένα έχει το δικό του ιδιαίτερο χαρακτήρα.

Το πρώτο Ο.Τ. έχει εμβαδόν 2556.75 τ.μ., είναι περιτριγυρισμένο από τις οδούς Αναλήψεως, Χατζηαργύρη, Δ. Γεωργιάδου, και Κουταρέλια και συναντούμε πέντε πολυκατοικίες εκ των οποίων οι τέσσερις – στις τέσσερις γωνίες του Ο.Τ. – είναι τετραώροφες με υπερυψωμένο ισόγειο, ενώ η πέμπτη τετραώροφη με απλό ισόγειο. Εκτός από τις πολυκατοικίες υπάρχουν και τέσσερις μονοκατοικίες.

Η δομή αυτού του Ο.Τ. δημιουργεί έναν ακάλυπτο ερμητικά κλειστό, ο οποίος διαχωρίζεται με μάντρες που αποτελούν τα όρια των επιμέρους ακαλύπτων, ενώ οι μονοκατοικίες έχουν τις δικές τους αυλές που βλέπουν σε αυτόν. Το μεγάλο ύψος των πολυκατοικιών του Ο.Τ. δημιουργεί έναν ακάλυπτο σκοτεινό και απομονωμένο που σήμερα χρησιμεύει ως χώρος αποθήκευσης των μαγαζιών που φιλοξενούνται στα ισόγεια των πολυκατοικιών. Η αίσθηση που διακατέχει κάποιον όταν βρεθεί σε αυτόν είναι αυτή της απομόνωσης, της τέλεσης μιας μυσταγωγίας· πρόκειται για ένα ακάλυπτο “μοναστηριακού” χαρακτήρα. Τα

Περιοχή μελέτης

ισόγεια των πολυκατοικιών φιλοξενούν χρήσεις εμπορίου-γαλακτοπωλείο, ψιλικατζίδικο, βιβλιοπωλείο, ζαχαροπλαστείο- και παροχής υπηρεσιών - γραφεία, κομμωτήρια -, ενώ το πράσινο που κατοικεί τον ακάλυπτο περιορίζεται σε δύο λεμονιές και άγρια θαμνώδη βλάστηση σημειακά.

Το δεύτερο Ο.Τ. έχει εμβαδόν 2626.60 τ.μ. Περιτριγυρισμένο από τις οδούς Δ. Γεωργιάδου, Χατζηαργύρη, Μαγνήτων και Κουταρέλια αποτελείται από δύο πολυκατοικίες και οχτώ μονοκατοικίες. Οι πολυκατοικίες που βρίσκονται η μία επί της οδού Κουταρέλια και η άλλη επί της οδού Χατζηαργύρη είναι τετραώροφες με pilotis. Βρίσκονται αντικρυστά και αν δεν υπήρχε η μάντρα που οριοθετεί τους ακάλυπτους τους, τότε αυτό το Ο.Τ. θα είχε ένα διαμπερές άνοιγμα προς τον ακάλυπτό του. Οι μονοκατοικίες είναι μονώροφες και διώροφες εκ των οποίων οι τρεις διαθέτουν αυλή προς τον ακάλυπτο, ο οποίος διασπάται από τη μάντρα που χωρίζει τους ακάλυπτους των πολυκατοικιών, αλλά και από τις μάντρες των μονοκατοικιών. Σε δύο από τις μονοκατοικίες αυτού του Ο.Τ. –και συγκεκριμένα στις δύο γωνιακές επί της οδού Μαγνήτων- οι αυλές τους που κοιτάζουν προς τον ακάλυπτο διαμορφώνονται σε επίπεδα πιο συγκεκριμένα, το δώμα του ισόγειου γίνεται η αυλή του ορόφου, γεγονός που δίνει την αίσθηση μιας κλιμακωτής ανάπτυξης αυτού του χώρου. Πιο

Άποψη του ακαλύπτου του 1^{ου} οικοδομικού

Άποψη του ακαλύπτου του 2^{ου} οικοδομικού

ανοιχτός, ελεύθερος, με διόδους προς το δρόμο, αυτός ο ακάλυπτος διαμορφώνεται εντελώς διαφορετικά από αυτόν του πρώτου Ο.Τ., παρόλο που παραμένει ακόμα αναξιοποίητος και κατακερματισμένος από τις μάντρες που τον διασπούν.

Σε αυτό το Ο.Τ. δεν φιλοξενούνται άλλες χρήσεις εκτός από αυτήν της κατοικίας, με εξαίρεση μια διώροφη μονοκατοικία επί της οδού Μαγνήτων που στο ισόγειό της φιλοξενεί ένα γραφείο. Η πλειοψηφία των μονοκατοικιών έχουν στέγη, ενώ η βλάστηση του ακαλύπτου αποτελείται από λίγα δέντρα στις αυλές των σπιτιών και ποώδη βλάστηση.

Το τρίτο κατά σειρά Ο.Τ. έχει εμβαδόν 3352.65 τ.μ. Περιτριγυρίζεται από τις οδούς Μαγνήτων, Χατζηαργύρη, Ρ.Φεραίου και Κουταρέλια και έχει κι αυτό το δικό του χαρακτήρα. Αποτελούμενο από τέσσερις πολυκατοικίες και εννέα μονοκατοικίες δημιουργεί έναν επιμήκη ακάλυπτο. Δύο από τις πολυκατοικίες είναι τετραώροφες με υπερυψωμένο ισόγειο, ενώ οι άλλες δύο επίσης τετραώροφες με απλό ισόγειο. Οι πρώτες δύο πολυκατοικίες – που είναι μεγαλύτερες σε εμβαδόν κάλυψης - βρίσκονται επί της οδού Κουταρέλια ενώ οι άλλες επί της οδού Μαγνήτων. Η πλειοψηφία των μονοκατοικιών – μονώροφα και διώροφα κτίσματα με αυλή - βρίσκονται επί της οδού Χατζηαργύρη, απέναντι δηλαδή από τις μεγάλες

Άποψη του ακαλύπτου του 3^{ου} οικοδομικού

πολυκατοικίες επί της οδού Κουταρέλια, γεγονός που δημιουργεί ένα χαμηλό μέτωπο απέναντι από ένα ψηλό που σκιάζει το πρώτο και δημιουργεί τον επιμήκη ακάλυπτο. Αυτός αποτελείται από τους επιμέρους ακάλυπτους των πολυκατοικιών και από τις αυλές των μονοκατοικιών, ενώ όλοι μεταξύ τους χωρίζονται με μάντρες. Πρόκειται για έναν ακάλυπτο στενό, μακρύ και δύσκολο στο χειρισμό του, στην αξιοποίησή του λόγω του σχήματός του. Οι μάντρες και το μεγάλο ύψος των πολυκατοικιών τον καθιστούν σκοτεινό, απρόσωπο και αξιοποιήσιμο μόνο στις αυλές των μονοκατοικιών. Η βλάστησή του είναι λιγοστή και περιορίζεται στις αυλές, ενώ εκτός από τις κατοικίες χρήσεις εμπορίου και παροχής υπηρεσιών φιλοξενούνται στα ισόγεια των πολυκατοικιών.

Το προαναφερθέν Ο.Τ. έχει στραμμένο το στενό του μέτωπο προς την οδό Ρ. Φεραίου. Η οδός αυτή έχει πεζοδρομηθεί τα τελευταία χρόνια, και πιο συγκεκριμένα είναι δρόμος χαμηλής κυκλοφορίας με φαρδιά πεζοδρόμια και στενό οδόστρωμα. Μετά από πολλές συνομιλίες με τους κατοίκους της περιοχής, καταλήξαμε στο συμπέρασμα πως αυτή η πεζοδρόμηση δεν πέτυχε το σκοπό της, αφού τα φαρδιά πεζοδρόμια αντί να χρησιμοποιούνται από τους πολίτες για περίπατο, έχουν μετατραπεί σε parking των αυτοκινήτων της περιοχής, γεγονός που καθιστά δυσχερή την κίνηση των πεζών. Επίσης η βλάστηση που υπάρχει στο

Ο δρόμος ήπιας κυκλοφορίας της Ρ. Φεραίου με το θέατρο της Παλαιάς Ηλεκτρικής

δρόμο αυτό είναι φτωχή, αφού περιορίζεται σε μικρές γλάστρες. Τα παιδιά της περιοχής έχουν κι αυτά το παράπονό τους με την εικόνα του πεζόδρομου όπως αυτός διαμορφώνεται σήμερα, αφού δεν τους δίνει τη δυνατότητα να παίξουν με άνεση, ηρεμία και ασφάλεια.

Το τέταρτο και τελευταίο Ο.Τ. της περιοχής μελέτης έχει εμβαδόν 3243.05 τ.μ. και βρίσκεται ανάμεσα στις οδούς Ρ.Φεραίου, Χατζηαργύρη, Κωνσταντά και Κουταρέλια. Σε αυτό το Ο.Τ. βρίσκεται το θέατρο της Παλαιάς Ηλεκτρικής, το δεύτερο από τα δύο θέατρα της πόλης· το πρώτο είναι το Δημοτικό Θέατρο στην πλατεία Ρ. Φεραίου, πίσω από το δημαρχείο της πόλης. Εκτός από το θέατρο και τη σχολή χορού που βρίσκεται δίπλα σε αυτό και στο ίδιο οικόπεδο, το Ο.Τ. αποτελείται από δύο ακόμη τετραώροφες πολυκατοικίες εκ των οποίων η μία χρονολογείται γύρω στα 1970 και είναι μία από τις πρώτες που χτίστηκαν στην πόλη ενώ η άλλη είναι νεόδμητη με pilotis. Υπάρχει επίσης μια τριώροφη πολυκατοικία στη συμβολή των οδών Χατζηαργύρη και Κωνσταντά που φιλοξενεί ένα κρεοπωλείο στο ισόγειο, και μια ισόγεια μονοκατοικία. Η βλάστηση στο Ο.Τ. είναι ανύπαρκτη, με εξαίρεση έναν πλάτανο στο κέντρο του ακαλύπτου του οικοπέδου της Παλαιάς Ηλεκτρικής. Ο ακάλυπτος αυτού του Ο.Τ. είναι εξίσου κατακερματισμένος σε μάντρες, αναξιοποίητος, ενώ το μεγαλύτερο τμήμα του

Άποψη του οικοδομικού τετραγώνου της Παλαιάς Ηλεκτρικής από την οδό Κωνσταντά

Άποψη του ακαλύπτου του οικοδομικού τετραγώνου της Παλαιάς Ηλεκτρικής

καλύπτεται από τον ακάλυπτο του οικοπέδου της Παλαιάς Ηλεκτρικής – οικόπεδο που καλύπτει σχεδόν το 50% του Ο.Τ. - ο οποίος χρησιμεύει ως parking για τους εργαζομένους στο θέατρο και τη σχολή χορού.

Το θέατρο της Παλαιάς Ηλεκτρικής είναι διατηρητέο κτίριο, ανήκει στη δικαιοδοσία του Δήμου Βόλου και αποτελεί τμήμα του Καλλιτεχνικού Οργανισμού του δήμου, οργανισμός ο οποίος αποτελείται από πολλά τμήματα (Κέντρα Νεότητας, Εργαστήρια Τεχνών κλπ.) και χαρακτηρίζεται από πλήθος δραστηριοτήτων.

Το θέατρο της Παλαιάς Ηλεκτρικής εγκαταστάθηκε στο κτίριο που κάποτε φιλοξενούσε την Ηλεκτρική Εταιρία Βόλου, μία από τις μεγαλύτερες εταιρίες παραγωγής ηλεκτρισμού στην Ελλάδα.² Η μελέτη του θεάτρου έγινε το Νοέμβριο του 1995 από τους μελετητές-αρχιτέκτονες Γεωργίου Ρέα, Παπανάτσου Κατερίνα, Κιουπελόγλου Άρτεμη και Σισμάνη Γιώργο.

Η σχολή χορού του Καλλιτεχνικού οργανισμού Δήμου Βόλου ιδρύθηκε το Σεπτέμβριο του 1989 αλλά μόλις το 1995 μεταφέρθηκε στο χώρο που βρίσκεται σήμερα, δίπλα στο θέατρο της Παλαιάς Ηλεκτρικής. Από τις αρχές της ίδρυσής της έως και σήμερα η Δημοτική Σχολή Χορού έχει παρουσιάσει ενδιαφέρουσες δουλειές και πολλές

Η είσοδος του θεάτρου επί της οδού Χατζηαργύρη

Η σχολή χορού

---

² Βλέπε παράρτημα

δραστηριότητες. Στη σχολή σήμερα διδάσκονται τα εξής μαθήματα: κλασικό μπαλέτο, σύγχρονος χορός, χορός τζαζ, μουσικοκινητική αγωγή, χορογυμναστική για ενήλικες, σύστημα R.A.D., χοροί Character, ελληνικοί παραδοσιακοί χοροί, ιστορία χορού.

Ακάλυπτος

Ο ακάλυπτος στα οικοδομικά τετράγωνα των πόλεων της Ελλάδας έχει έναν πολύ ιδιαίτερο χαρακτήρα. Περιτριγυρισμένος από τα μπαλκόνια που βλέπουν σε αυτόν και που χαρακτηρίζονται από τις ιδιαίτερες συνθέσεις που δημιουργούν τα αντικείμενα των νοικοκυριών που τοποθετούνται στην πίσω όψη, νιώθει κανείς ότι βρίσκεται σε ένα χώρο-περίσσειμα, άχρηστο, κενό. Είναι αξιοσημείωτο το γεγονός της μορφής των μπαλκονιών που βλέπουν στον ακάλυπτο. Είναι τα μπαλκόνια που κρύβονται από τον έξω κόσμο, τα μπαλκόνια της πίσω όψης, κρυμμένα από τη δημόσια ζωή. Σ' αυτά αποθηκεύονται συνήθως αντικείμενα του νοικοκυριού – σκούπες, σφουγγαρίστρες κλπ. - των οποίων η τοποθέτηση εκεί βολεύει τη νοικοκυρά αλλά και κρατά καθαρή και φροντισμένη τη μπροστινή όψη του σπιτιού, το μπαλκόνι που βλέπει προς το δρόμο, το οποίο έχει συνήθως εντελώς διαφορετικό χαρακτήρα από αυτό του ακαλύπτου. Το μπαλκόνι στον ακάλυπτο φιλοξενεί δράσεις

Μπαλκόνια στον ακάλυπτο του 1^{ου} οικοδομικού τετραγώνου

όπως το άπλωμα των ρούχων, ένα τσιγάρο στα κλεφτά, ένα μυστικό τηλεφώνημα, ακόμη και το κρυφοκοίταγμα στα απέναντι διαμερίσματα· στον ακάλυπτο πλέκεται μια “μυστική συνομωσία” μεταξύ των ανθρώπων κατά την οποία όλοι συμφωνούν στο “ντύσιμο” ενός προσώπου διαφορετικού, λιγότερο στημένου. Η πίσω όψη των πολυκατοικιών, αυτή προς τον ακάλυπτο, είναι η κρυφή θεατρική σκηνή της πόλης· είναι η θεατρική σκηνή όπου οι άνθρωποι μοιράζονται και ανταλλάσσουν τις ιδιωτικότητές τους.

Από τα σχόλια και τις συζητήσεις με τους κατοίκους της περιοχής, πολλοί ήταν αυτοί που θεωρούν ότι υπάρχει ανάγκη ανοιχτών χώρων για να παίζουν τα παιδιά και να μαζεύονται οι μεγάλοι, είτε για να συζητούν, να αποθηκεύουν αντικείμενα, ακόμη και να δραστηριοποιούνται σε ομάδες, ή “να ψήνουν το αρνί το Πάσχα”, όπως χαρακτηριστικά μας ανέφερε ένας έμπορος της περιοχής. Αυτοί οι χώροι, σύμφωνα και πάλι με τους κατοίκους, θα μπορούσαν να είναι οι ακάλυπτοι των πολυκατοικιών.

Για τους κατοίκους ο ακάλυπτος είναι ένας άχρηστος χώρος που περιορίζεται σήμερα στη χρήση του ως αποθηκευτικός χώρος άχρηστων αντικειμένων των κατοίκων ή των ενοίκων των ισόγειων καταστημάτων. Όλοι συμφωνούν στην ιδέα της εκμετάλλευσης των ακαλύπτων ως χώρων συγκέντρωσης, αναψυχής, αξιοποίησης του

Μπαλκόνι στον ακάλυπτο του 3^{ου} οικοδομικού τετραγώνου

ελεύθερου χρόνου των παιδιών, των μεγάλων, όλων των ηλικιών, καθώς και στην ανάγκη φύτευσης πράσινου.

Γενικά στοιχεία

Οι υπόλοιποι δρόμοι στην περιοχή μελέτης – Δ. Γεωργιάδου, Μαγνήτων, Κουταρέλια, Χατζηαργύρη – χαρακτηρίζονται από ήπια κυκλοφορία εκτός από την οδό Αναλήψεως που είναι κεντρική αρτηρία της πόλης και αποτελεί και οδό κίνησης βαρέων οχημάτων. Οι οδοί Δ. Γεωργιάδου και Μαγνήτων που τέμνουν κάθετα την περιοχή μελέτης χαρακτηρίζονται από έντονη βλάστηση. Μεγάλα δέντρα διατρέχουν τις οδούς δεξιά και αριστερά κατά μήκος τους, και ιδιαίτερα τους ανοιξιάτικους μήνες αποτελούν έντονο στοιχείο της περιοχής και πρωτεύον χαρακτηριστικό στις φυγές αυτών των δρόμων. Όσο για τις οριζόντιες οδούς –Κουταρέλια και Χατζηαργύρη- η βλάστηση είναι λιγότερη και μειώνεται ώσπου να εξαφανιστεί όσο κανείς προχωρά προς την παραλία.

Κάτι το οποίο παρουσιάζει αξιοσημείωτο ενδιαφέρον στην περιοχή μελέτης είναι τα πεζοδρόμια. Στενά στην πλειοψηφία τους-πιο φαρδιά στις οδούς Δ. Γεωργιάδου, Μαγνήτων και Ρ.Φεραίου από αυτά των οδών Κουταρέλια, Χατζηαργύρη και Αναλήψεως- και δύσβατα, καθιστούν

Οδός Μαγνήτων

δυσχερή τη μετακίνηση των ανθρώπων. Στα πεζοδρόμια συναντούνται πολλά εμπόδια, είτε επί του εδάφους είτε πάνω από αυτό που αναγκάζουν τον περιπατητή να περπατά με πολλή προσοχή, αργά και αλλάζοντας συνεχώς την ευθεία πορεία του. Μηχανάκια, αυτοκίνητα βρίσκονται παρκαρισμένα πάνω στα πεζοδρόμια, καθώς ο Βόλος είναι μια πόλη με έντονο πρόβλημα παρκαρίσματος.

Σε πολλά σημεία το έδαφος είναι ανώμαλο, γεμάτο πέτρες, χαλίκια και άλλα απομεινάρια οικοδομικών υλικών γεγονός το οποίο εντείνεται λόγω του φαινομένου της έντονης ανοικοδόμησης που βρίσκεται σε έξαρση τα τελευταία πέντε χρόνια στην περιοχή. Ένα περίπτερο είναι τοποθετημένο επάνω ακριβώς στο πεζοδρόμιο με αποτέλεσμα ο περιπατητής να αναγκάζεται να κατέβει στο δρόμο για να το προσπεράσει, ενώ παρατηρείται συχνά και το φαινόμενο της οικειοποίησης του δημόσιου χώρου από τους κατοίκους· ιδιοκτήτες καταστημάτων βγάζουν καρέκλες και τραπέζια στο πεζοδρόμιο και κάθονται εκεί, γεγονός που εμποδίζει τη διέλευση των περαστικών. Από όλα τα παραπάνω βγαίνει εύκολα το συμπέρασμα ότι το περπάτημα στα πεζοδρόμια της περιοχής δυσχεραίνεται από διάφορων ειδών εμπόδια, κυρίως για τους ηλικιωμένους, για μητέρες με καρότσια κ.ο.κ. Επίσης συχνά υπήρχαν παιδάκια που έπαιζαν στα στενά πεζοδρόμια των δρόμων ή στον

Εμπόδια στα πεζοδρόμια της περιοχής

πεζόδρομο της Ρ. Φεραίου, πάντοτε όμως με τον κίνδυνο των διερχόμενων αυτοκινήτων.

Σε μερικά από τα διπλανά Ο.Τ. της περιοχής μελέτης αλλά και σε πολλά της ευρύτερης περιοχής της πόλης παρατηρείται η ύπαρξη ενός μικρού δρόμου στο κέντρο τους που τα διασπά σε δύο επιμέρους κομμάτια. Αυτά τα δρομάκια – πλάτους 2 μέτρων το πολύ - οδηγούν στο κέντρο των ακαλύπτων των Ο.Τ. όπου βρίσκονται οι εισοδοι κάποιων μονοκατοικιών. Ενώ αυτά τα δρομάκια αποτελούν δημόσια τμήματα του αστικού ιστού, περπατώντας κάποιος σε αυτά έχει την αίσθηση ότι είναι κομμάτια των κατοικιών που βρίσκονται περιμετρικά τους. Συχνά οι κάτοικοι τα οικειοποιούνται βγάζοντας σε αυτά τα τραπέζια τους για να φάνε, δίνοντας τη διάσταση μιας κοινής αυλής στο χώρο που αποπνέει έντονα τον αέρα μιας γειτονιάς που δεν ανήκει σε μια σύγχρονη πόλη, αλλά σε ένα μικρό επαρχιακό χωριό.

Εσωτερικοί πεζόδρομοι στα οικοδομικά τετράγωνα της γύρω περιοχής

ΠΡΟΤΑΣΗ

Με βάση όλα τα προαναφερθέντα στοιχεία που συλλέχθηκαν κατά τη διάρκεια της μελέτης της περιοχής επέμβασης και στηριζόμενοι στις ανάγκες που μια σύγχρονη πόλη καλείται να καλύψει, καταλήξαμε στην πρόταση ενός αστικού μοντέλου. Αυτό το αστικό μοντέλο καλείται να αξιοποιήσει τους ανεκμετάλλετους χώρους των ακαλύπτων των Ο.Τ. και να τους μετατρέψει σε ζωτικές μονάδες του αστικού ιστού προτείνοντας παράλληλα τη δημιουργία εναέριας μεταλλικής ράμπας έναν **αστικό διά-δρόμο**.

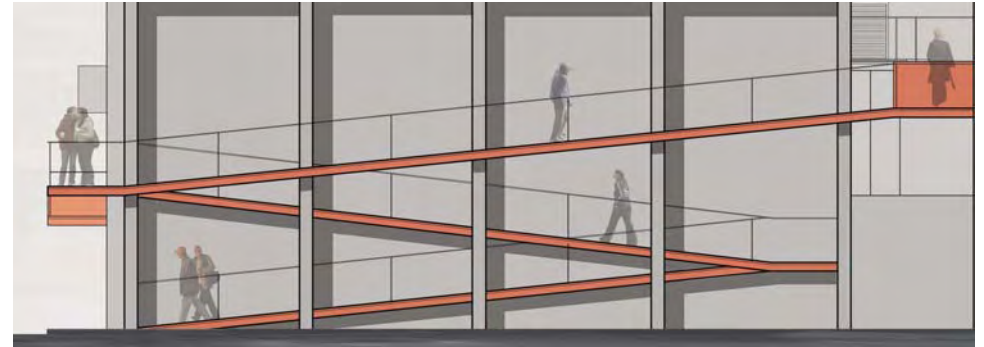
Συγκεκριμένα, προτείνεται η δημιουργία εναέριας διαδρομής στα οικοδομικά τετράγωνα από την οδό Αναλήψεως έως την οδό Κωνσταντά ανάμεσα στις οδούς Κουταρέλια και Χατζηαργύρη. Παράλληλα προτείνεται η ενοποίηση των ακαλύπτων των άνωθεν οικοδομικών τετραγώνων. Η ράμπα που διατρέχει την περιοχή αυτή συναντά αριστερά-δεξιά χώρους στους οποίους οι κάτοικοι της περιοχής συγκεντρώνονται για να αξιοποιήσουν τον ελεύθερο χρόνο τους δημιουργικά. Η διαδρομή καταλήγει στο θέατρο της Παλαιάς Ηλεκτρικής στον δρόμο ήπιας κυκλοφορίας της Ρ. Φεραιού όπου και διατρύπα το κτίριο για να καταλήξει στην πλατεία του θεάτρου στην οποία έρχεται και χύνεται, και γίνεται ένα με το έδαφος, με το χώμα.

Μακέτα εργασίας

Η επέμβαση ξεκινά από την οδό Αναλήψεως, στο Ο.Τ. ανάμεσα στις οδούς Αναλήψεως, Χατζηαργύρη, Κουταρέλια και Δ. Γεωργιάδου. Η προτεινόμενη ράμπα τρυπά τη γωνιακή πολυκατοικία επί των οδών Αναλήψεως και Κουταρέλια εισερχόμενη με αυτόν τον τρόπο στον ακάλυπτο του Ο.Τ. Ξεκινά από το επίπεδο 0.00 και φτάνει σταδιακά στα 6 μ. πάνω από το έδαφος στο εσωτερικό του ακάλυπτου. Για τη δημιουργία αυτού του πρώτου τμήματος της ράμπας απαλλοτριώνονται τα τρία ισόγεια καταστήματα της πολυκατοικίας καθώς και τμήμα των δύο πρώτων ορόφων. Η είσοδος της πολυκατοικίας μεταφέρεται από την οδό Αναλήψεως, όπου βρίσκεται σήμερα, σε μια στοά που δημιουργείται από τη ράμπα και στην οποία εισέρχεται κανείς από την προαναφερθείσα οδό. Οι δύο πρώτοι όροφοι της πολυκατοικίας επανασχεδιάζονται³ ενώ στους κατοίκους των οποίων τα σπίτια ή τα καταστήματα χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες της πρότασης προσφέρονται διαμερίσματα στο νεόδμητο συγκρότημα πολυκατοικιών στη συμβολή των οδών Χατζηαργύρη και Ανθ. Γαζή.⁴ Το φάγωμα φτάνει στο ύψος των 10.45μ., με βάθος 4.20μ και μήκος επί της οδού Αναλήψεως που φτάνει τα 19μ. Για να μπορεί η πολυκατοικία να στηριχθεί με αυτό το φάγωμα που

Η έναρξη της ράμπας από την οδό Αναλήψεως

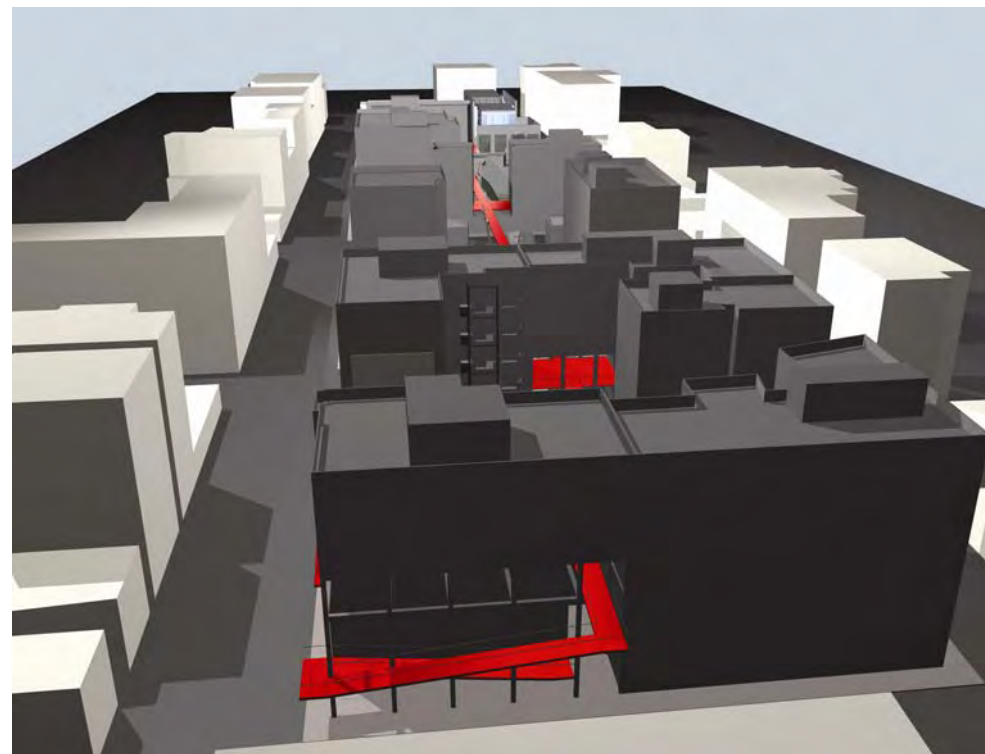
³ Η πρόταση αναδιαμόρφωσης παρατίθεται στο παράρτημα των σχεδίων

⁴ Διαμερίσματα προσφέρονται στο συγκεκριμένο συγκρότημα σε όλους τους κατοίκους της περιοχής των οποίων οι ιδιοκτησίες αξιοποιούνται για τις ανάγκες της πρότασης.

δημιουργείται από την είσοδο της ράμπας διατηρούνται οι κολώνες διαστάσεων 0.30μ. επί 0.30μ. και τα δοκάρια του φέροντα οργανισμού πλάτους 0.30μ. και ύψους 0.55μ. Η είσοδος στη ράμπα γίνεται από την οδό Κουταρέλια, ενώ η μεγάλη όψη της κατά την οποία αναπτύσσεται είναι επί της οδού Αναλήψεως. Η είσοδος στον ακάλυπτο του Ο.Τ. γίνεται κάθετα στην οδό Αναλήψεως και μόνο μέσω της ράμπας, αφού στο επίπεδο 0.00 και δίπλα από την είσοδο της πολυκατοικίας υψώνεται τοίχιο που δεν επιτρέπει την είσοδο στον ακάλυπτο.

Η έναρξη της ράμπας, της ιστορίας που ξετυλίγεται κατά μήκος των τεσσάρων Ο.Τ. επέμβασης γίνεται δυναμικά, τρυπώντας την πολυκατοικία για να εισέλθει στο εσωτερικό του Ο.Τ. Ο ακάλυπτος αυτού του Ο.Τ. κρύβεται πίσω από τις ψηλές πολυκατοικίες που τον περιτριγυρίζουν. Με τη ράμπα όμως να τοποθετείται επί της οδού Αναλήψεως, μιας μεγάλης οδού της πόλης με έντονη κυκλοφορία, σηματοδοτείται με ισχυρό τρόπο η έναρξη μιας αφήγησης που δεν είναι άμεσα ορατή αλλά σε προκαλεί να ανέβεις και να την ανακαλύψεις· είναι ένα στοιχείο που δίνει ψήγματα από αυτό που πρόκειται να ξετυλιχθεί στη συνέχεια στο εσωτερικό του Ο.Τ.· σε προσκαλεί να την ακολουθήσεις και να εξερευνήσεις το που θα σε οδηγήσει.

Η ράμπα, ξεκινώντας από την οδό Κουταρέλια και γυρνώντας επί της οδού Αναλήψεως έρχεται και σφηνώνει

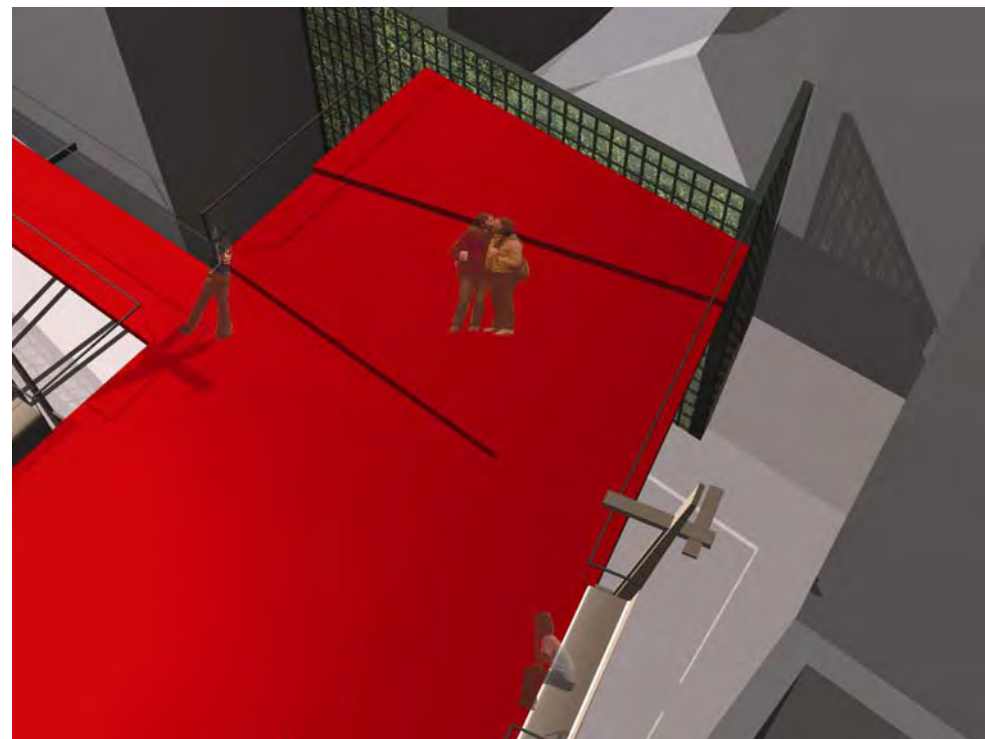

Η έναρξη της διαδρομής από την οδό Αναλήψεως

ανάμεσα στις δύο πολυκατοικίες και εισάγεται στο ύψος των 6μ. από το έδαφος στον ακάλυπτο.

Στο έδαφος του ακαλύπτου προτείνεται το γκρέμισμα των μαντρών που χωρίζουν τους επιμέρους ακαλύπτους των πολυκατοικιών, η ενοποίησή τους και η δημιουργία μικρών επιπέδων με φυτεύσεις, σε υψόμετρα που κυμαίνονται από τα 0.17μ. μέχρι τα 1.70 μ. Αυτά τα επίπεδα-αυλές προσφέρονται στους ενοίκους των πολυκατοικιών όπου θα μπορούν να μαζεύονται και να κάθονται, να συζητούν, να περνούν τον ελεύθερο χρόνο τους. Το κάθε επίπεδο αποτελεί και μια μικρή αυλή-αγκαλιά που θα διαμορφωθεί ανάλογα με τις επιθυμίες των ενοίκων· τοποθέτηση τραπεζιών με καρέκλες, χώροι για να παίζουν τα παιδιά κλπ.

Πάνω από το διαμορφωμένο έδαφος των ακαλύπτων περνά η ράμπα, η οποία λίγο αφότου εισαχθεί στον ακάλυπτο χώρο συναντά στο Β.Δ. τμήμα του Ο.Τ. μια πρώτη στάση, αφού διαπλατύνεται δημιουργώντας ένα μεταλλικό πάτωμα που προσφέρεται για ανάπαυση, μια στάση για τον περιπατητή – ή και για τον ποδηλάτη ακόμα, αφού στη ράμπα μπορούν να ανεβαίνουν και ποδήλατα - ενώ παράλληλα χρησιμεύει και ως σκίαστρο για τα διαμορφωμένα επίπεδα του ακαλύπτου στο έδαφος. Σε αυτό το πλάτωμα - που φτάνει τα 6.68μ. από το έδαφος - τοποθετούνται και δύο καθίσματα-παγκάκια που συνδυάζονται με φωτιστικά τα οποία φωτίζουν τη διαδρομή

Διαπλάτυνση της μεταλλικής ράμπας πάνω από τον ακάλυπτο του 1^{ου} οικοδομικού τετραγώνου

της ράμπας και τους ακαλύπτους κατά τις βραδυνές ώρες. Αυτά τα φωτιστικά αποτελούν και τρόπο στήριξης της ράμπας, αφού είναι και κολώνες παράλληλα που πατούν στο έδαφος.

Στο Β.Α. τμήμα του Ο.Τ. προτείνεται ένα νέο δωρόφο κτίριο με εμβαδόν 297.18 τ.μ., το οποίο προορίζεται να φιλοξενήσει εργαστήριο ζωγραφικής και εργαστήριο αγγειοπλαστικής για τους κατοίκους του Ο.Τ. αλλά και της ευρύτερης περιοχής. Στο σημείο που προτείνεται το κτίριο αυτό σήμερα βρίσκονται δύο δωρόφες μονοκατοικίες οι οποίες απαλλοτριώνονται και στη θέση τους δημιουργείται η νέα εγκατάσταση. Η είσοδος του βρίσκεται μέσα στον ακάλυπτο και στο ισόγειο υπάρχει η αίθουσα ζωγραφικής με το χώρο αποθήκευσης των εργαλείων, το γραφείο ενός θυρωρού, τουαλέτες, ένα μπαρ και μια σκάλα με ασανσέρ που οδηγεί στον πρώτο όροφο. Στον πρώτο όροφο οδηγεί επίσης και μια ράμπα που ξεκινά δίπλα από την αίθουσα ζωγραφικής με σκαλιά, βγαίνει εξωτερικά του κτιρίου επί της οδού Κουταρέλια και στρίβει για να οδηγήσει στην αίθουσα γλυπτικής στον πρώτο όροφο. Η ράμπα αποτελεί και σκίαστρο για τον ημιυπαίθριο χώρο μπροστά από το μπαρ. Στον πρώτο όροφο επάνω από την αίθουσα ζωγραφικής βρίσκεται η αίθουσα γλυπτικής, η γραμματεία και τουαλέτες. Το κτίριο αποτελείται από δύο επιμέρους τμήματα που το καθένα βρίσκεται εκεί όπου τώρα βρίσκονται

Οι δύο μονοκατοικίες που απαλλοτριώνονται στο 1^ο οικοδομικό τετράγωνο

οι δύο δωρόφρες μονοκατοικίες, οι οποίες ενώνονται με μεσοτοιχία, σε αντίθεση με τα προτεινόμενα κτίρια που τα διαχωρίζει-ενώνει η ράμπα που τα διαπερνά.

Στο δώμα του κτιρίου δημιουργούνται κερκίδες και ένα μικρό δωμάτιο προβολής με σκοπό τους θερινούς μήνες να προβάλλονται ταινίες για τους κατοίκους της περιοχής. Ένα πανί προβολής στήνεται στην πλαινή τυφλή όψη της απέναντι πολυκατοικίας, ενώ τα δώματα των δύο κτιρίων ενώνονται με μικρή μεταλλική πλατφόρμα και μπορεί κανείς να ανέβει σε αυτά είτε μέσα από το κτίριο με σκάλα που ξεκινά από τον πρώτο όροφο είτε από τη ράμπα που βρίσκεται στα 6μ.- δηλαδή στο ύψος του δαπέδου του δώματος - στο σημείο που συναντά το κτίριο.

Το κτίριο κατασκευάζεται από μπετόν και γυαλί. Έχει ένα μεγάλο άνοιγμα από τζάμι που βλέπει στον ακάλυπτο, μια κατακόρυφη σχισμή στο κλιμακοστάσιο, δύο γυάλινες σχισμές πλάτους 50 εκ. επί της οδού Κουταρέλια καθώς και άλλη μία στον πρώτο όροφο πάνω από την είσοδο του κτιρίου.

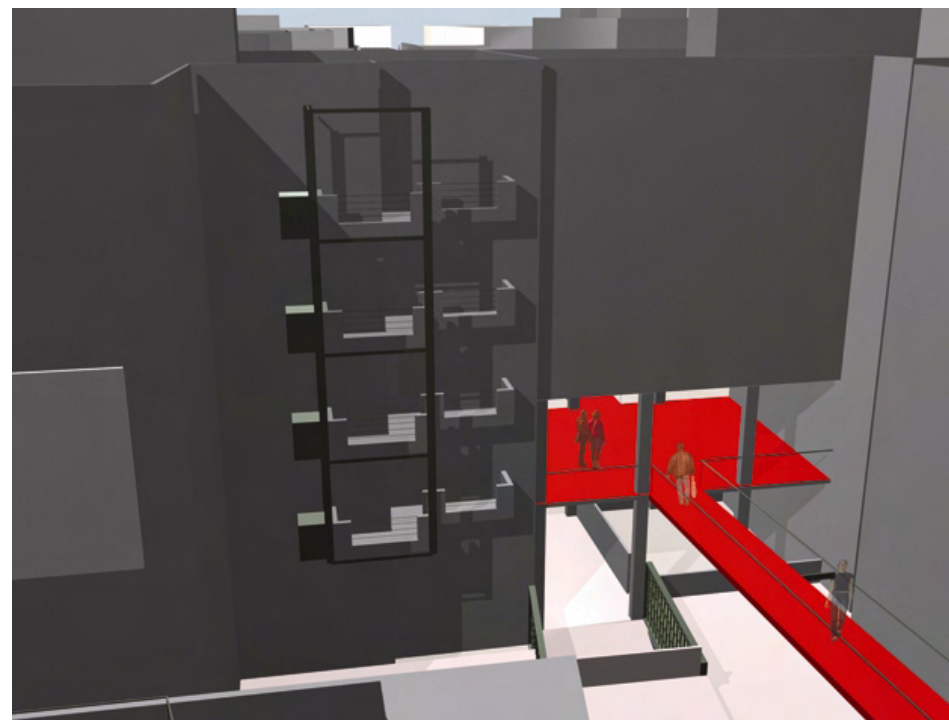
Για την ενοποίηση των ακαλύπτων επί του εδάφους γκρεμίζεται μια μονοκατοικία δωρόφρη που βρίσκεται στο κέντρο του, με σκοπό την απελευθέρωση του χώρου που είναι ασφυκτικά κλεισμένος από τις γύρω πολυκατοικίες. Στη θέση της δημιουργούνται τα προαναφερθέντα επίπεδα που απλώνονται σε όλον τον ακάλυπτο. Η γκρεμισμένη

Άποψη του κτιρίου των εργαστηρίων με τον υπαίθριο κινηματογράφο από ψηλά

μονοκατοικία είναι κοινής ιδιοκτησίας με μια μονοκατοικία που βλέπει στην οδό Χατζηαργύρη και η οποία διατηρεί την αυλή και την ιδιωτικότητά της. Στη θέση της μάντρας που διαχώριζε την αυλή της από τον υπόλοιπο ακάλυπτο προτείνεται η τοποθέτηση μιας μεταλλικής κατασκευής από σωλήνες διατομής 5 εκ. που δημιουργούν ένα πλέγμα στο οποίο αναρριχώνται φυτά. Αυτή η κατασκευή συναντάται σε πολλά σημεία της πρότασης εισάγοντας το πράσινο στους ακάλυπτους, δημιουργώντας καλές συνθήκες θερμοκρασίας και υγρασίας, ενώ χρησιμεύει άλλοτε σαν όριο, άλλοτε σαν στοιχείο διαφύλαξης της ιδιωτικότητας, άλλοτε παίζει το ρόλο προστατευτικού κιγκλιδώματος, ενώ παράλληλα δημιουργεί φυγές και πορείες μέσα στον ακάλυπτο. για τα μπαλκόνια των πολυκατοικιών που βλέπουν στον ακάλυπτο προτείνεται η τοποθέτηση μεταλλικών κατασκευών για την αποθήκευση αντικειμένων, όπως φαίνεται στην διπλανή εικόνα.

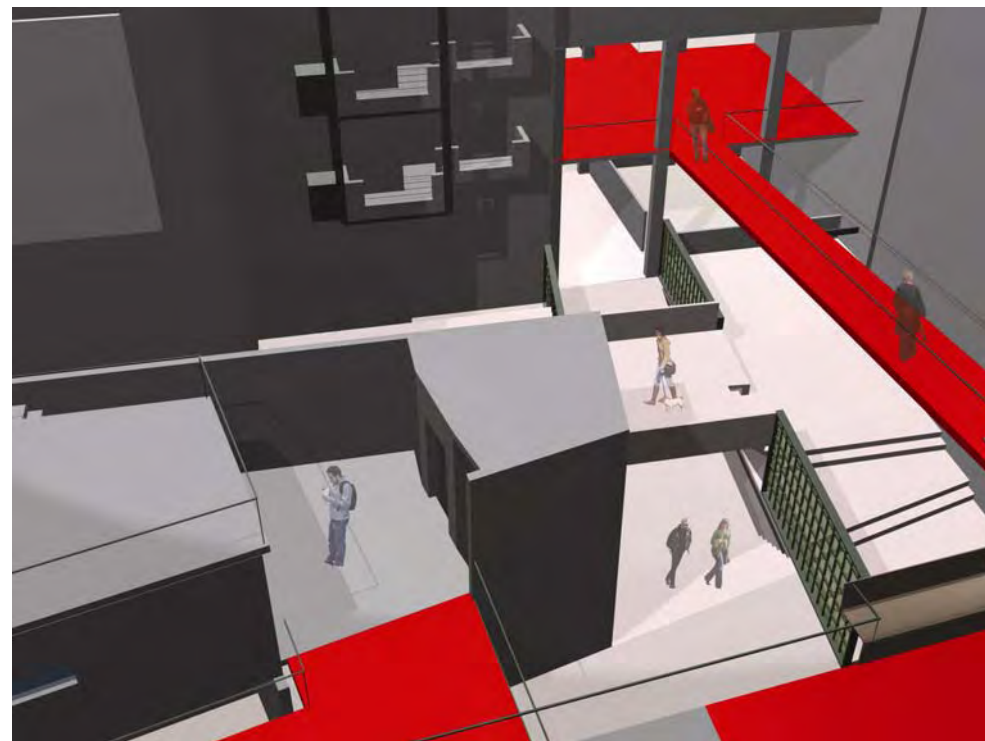
Ο ακάλυπτος του Ο.Τ. είναι προσβάσιμος από τους περπατητές μέσω της οδού Δ. Γεωργιάδου όπου τρυπάται η πολυκατοικία στη συμβολή των οδών Χατζηαργύρη και Δ. Γεωργιάδου με σκοπό να περάσει η ράμπα και να εισαχθεί στο επόμενο Ο.Τ. Στο σημείο όπου τρυπάται η πολυκατοικία διατηρούνται οι κολώνες και τα δοκάρια και αναδιαμορφώνονται τα διαμερίσματα του πρώτου ορόφου

Μεταλλικό πλάτωμα στην πολυκατοικία επί της οδού Δ. Γεωργιάδου

κατ' αναλογίαν με την πολυκατοικία στην οδό Αναλήψεως.⁵ Το άνοιγμα που δημιουργείται έχει πλάτος 9.5μ. και το ύψος του φτάνει μέχρι το πάτωμα του δευτέρου ορόφου της πολυκατοικίας στα 7.5μ. Στο ύψος των 4.5μ. έρχεται και σφηνώνει η ράμπα ανάμεσα στις δύο πολυκατοικίες και διαπλατώνεται εισερχόμενη στην πολυκατοικία φτάνοντας έτσι τα 9.5μ. Από το κτίριο με τα εργαστήρια όπου βρίσκεται στα 6μ. από το έδαφος η ράμπα αποκτά κλίση και φτάνει στα 4.5μ στο τμήμα όπου διαπλατώνεται. Κάτω από τη ράμπα στο άνοιγμα που δημιουργείται από το τρύπημα της πολυκατοικίας διαμορφώνεται με χαμηλά τοιχία ένας χώρος τοποθέτησης ποδηλάτων και μηχανών των κατοίκων του Ο.Τ. ενώ δίπλα από αυτόν διάδρομος πλάτους 3.90μ. επιτρέπει την είσοδο του περπατητή στον ανάλυπτο.

Από αυτή την είσοδο ο περπατητής μπορεί να εισαχθεί στον ανάλυπτο για να πάει στο κτίριο ζωγραφικής και αγγειοπλαστικής. Στη διαδρομή του προς το κτίριο το έδαφος αποκτά κλίση που φτάνει τα 1.36μ. κάτω από το έδαφος (0.00). Στο σημείο που ο περπατητής βρίσκεται στο -1.36μ., από πάνω του βρίσκεται ένα από τα διαμορφωμένα επίπεδα των αναλύπτων στα 1.70μ. Περνώντας κάτω από αυτό ο περπατητής βρίσκεται πάλι στο 0.00 ανεβαίνοντας μερικά σκαλιά που τον οδηγούν μπροστά από το κτίριο με τα

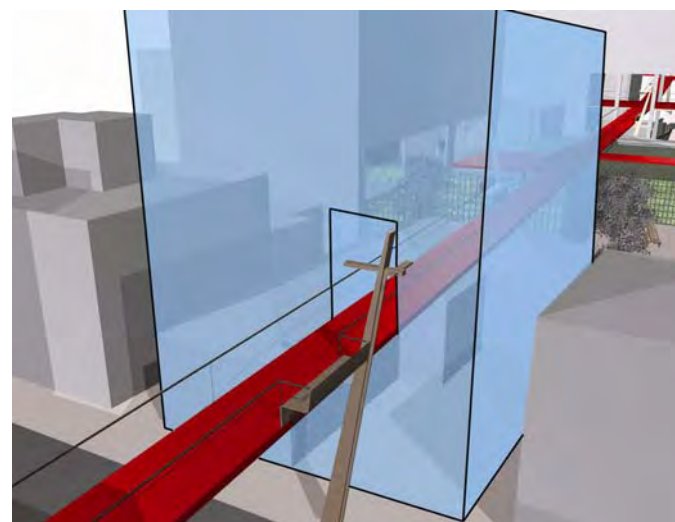
Άποψη του κτιρίου των εργαστηρίων και των επιπέδων στον ανάλυπτο

⁵ Η πρόταση αναδιαμόρφωσης παρατίθεται στο παράρτημα των σχεδίων

εργαστήρια. Η βύθιση του εδάφους γίνεται με σκοπό τα διαμορφωμένα επίπεδα να μην έχουν επαφή με τους περιπατητές, να διατηρούν ένα χαρακτήρα ιδιωτικό-ημιδημόσιο· σε αυτό βοηθούν και οι κατακόρυφες μεταλλικές κατασκευές οι οποίες τοποθετούνται σε διάφορα σημεία για να προστατέψουν τους χώρους αυτούς και να διατηρήσουν την ιδιωτικότητά τους.

Η ράμπα μπαίνοντας στο επόμενο Ο.Τ. περνά επάνω από μία ισόγεια μονοκατοικία επί της οδού Δ. Γεωργιάδου. Σε αυτές τις περιπτώσεις (και σε άλλα δύο σημεία στην πρόταση) η επέμβαση γίνεται μετά από συνεννόηση με τον ιδιοκτήτη ο οποίος αν επιθυμεί μελλοντικά να ανεγείρει νέα οικοδομή, στο σημείο της ράμπας θα δημιουργείται ένα είδος στοάς όπως φαίνεται και στην εικόνα δίπλα.

Η ράμπα εισάγεται στο δεύτερο κατά σειρά Ο.Τ. στο ύψος των 4.5μ. το οποίο και διατηρεί μέχρι να φτάσει στον πεζόδρομο της Ρ. Φεραίου. Η είσοδος από το έδαφος σε αυτό το Ο.Τ. γίνεται από τις pilotis των δύο πολυκατοικιών του οι οποίες, τοποθετημένες η μία απέναντι από την άλλη, καθιστούν το άνοιγμα διαμπερές. Αυτό το άνοιγμα είναι κάθετο στις οδούς Χατζηαργύρη και Κουταρέλια. Κατά τον ίδιο τρόπο όπως και στο πρώτο Ο.Τ. οι μάντρες των ακαλύπτων των πολυκατοικιών γκρεμίζονται και δημιουργούνται επίπεδα-αυλές στο χώρο του ακαλύπτου της πολυκατοικίας επί της οδού Χατζηαργύρη, ενώ στον

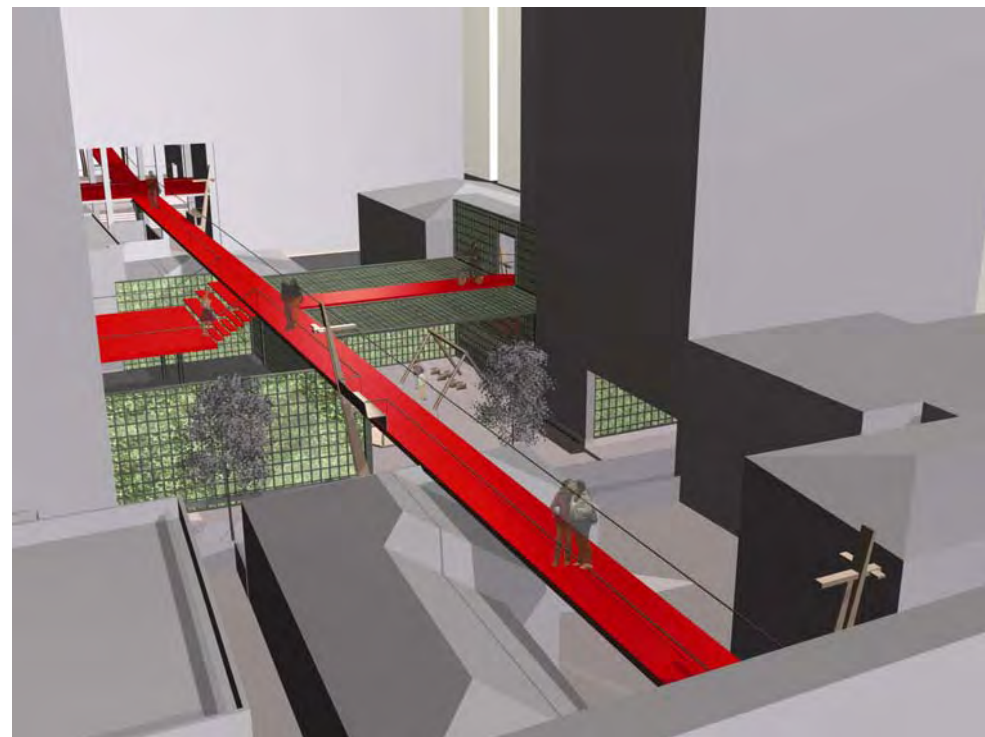
Επάνω: υπάρχουσα μονοκατοικία επί της οδού
Μαγνήτων
Κάτω: προτεινόμενη λύση σε πιθαλή μελλοντική
ανέγερση πολυώροφου κτιρίου

ακάλυπτο της πολυκατοικίας επί της οδού Κουταρέλια - και σε τμήμα της αυλής της διπλανής μονοκατοικίας όπου βρισκόταν μια πρόχειρη αποθήκη - προτείνεται ημιυπαίθρια στεγασμένη παιδική χαρά. Το επίπεδο του ακαλύπτου βρίσκεται στα -0.51μ . αφού δημιουργούνται και από τις δύο εισόδους-πilotές των πολυκατοικιών τρία σκαλιά τα οποία εισάγουν σε αυτόν.

Η παιδική χαρά βρίσκεται στο -1.02μ . και η είσοδος σε αυτήν γίνεται με άλλα τρία σκαλιά από το επίπεδο του ακαλύπτου. Καλύπτει μια έκταση 150 τ.μ. , έχει καθαρό ύψος 5.26μ . και καλύπτεται περιμετρικά και από την οροφή με μεταλλική κατασκευή στην οποία αναρριχώνται φυτά. Σε αυτόν τον παιδότοπο έχουν ελεύθερη πρόσβαση τα παιδιά της γειτονιάς όπου μπορούν να συγκεντρώνονται και να παίζουν άνετα και προστατευμένα.

Τα διαμορφωμένα επίπεδα-αυλές έχουν είσοδο από την pilotis της πολυκατοικίας στην οδό Χατζηαργύρη και προστατεύονται με τις μεταλλικές κατασκευές με τα αναρριχώμενα φυτά. Τα επίπεδα είναι πέντε και κυμαίνονται από τα -0.68μ . μέχρι τα $0,51\mu$. και βρίσκονται παράπλευρα της παιδικής χαράς. Η διαμπερής κάθετη διάνοιξη του ακαλύπτου του Ο.Τ. είναι χώρος κίνησης, εισόδου προς την παιδική χαρά και οριοθετείται από τις μεταλλικές κατασκευές και τα όρια των ιδιοκτησιών των μονοκατοικιών του Ο.Τ.

Η ράμπα στο 2^ο οικοδομικό τετράγωνο, η παιδική χαρά και οι μεταλλικές κατασκευές με τα αναρριχώμενα φυτά

Ενώ η ράμπα διατρέχει το Ο.Τ. στο ύψος των 4.5μ. από το έδαφος, όταν φτάνει στην παιδική χαρά – της οποίας το δώμα είναι στο ίδιο ύψος με τη ράμπα - διασταυρώνεται ανατολικά με μία άλλη ράμπα ποδηλάτων. Η τελευταία τοποθετείται κάθετα στη μεγάλη ράμπα της διαδρομής και μέσα σε τμήμα της αυλής της μονοκατοικίας που βρίσκεται στη συμβολή των οδών Κουταρέλια και Δ. Γεωργιάδου, τμήμα το οποίο αγοράζεται. Αυτή η ράμπα έχει πλάτος 2μ., κατά μήκος της τοποθετούνται θήκες τοποθέτησης ποδηλάτων ενώ η είσοδος της τοποθετείται επί της οδού Κουταρέλια.

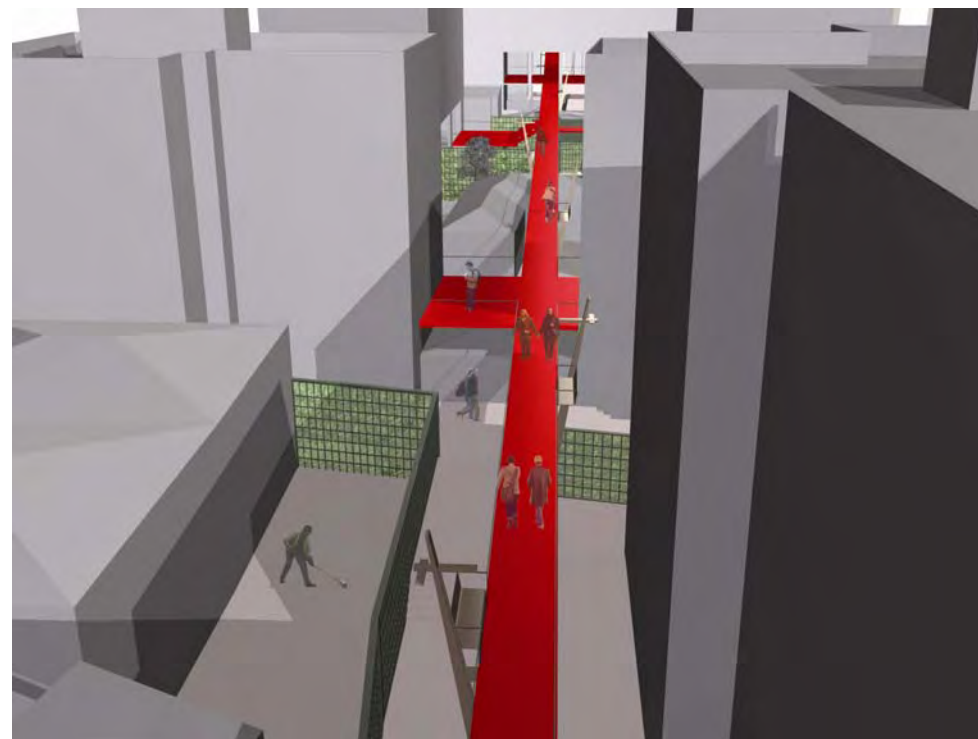
Δεξιά της κύριας ράμπας, εκεί όπου διασταυρώνεται με τη ράμπα ποδηλάτων, εφαρμόζεται στη ράμπα μια μεταλλική κατασκευή με σκάλες και κερκίδες η οποία οδηγεί στον πρώτο όροφο της πολυκατοικίας επί της οδού Κουταρέλια. Ο όροφος αυτός με εμβαδόν 276.58 τ.μ., μετατρέπεται σε εκθεσιακό χώρο και χώρο συγκέντρωσης και συζητήσεων των κατοίκων της περιοχής. Στον όροφο αυτό κλείνουν το ασανσέρ και το κλιμακοστάσιο – άρα η πρόσβαση σε αυτόν γίνεται μόνο μέσω της ράμπας - δίπλα στα οποία δημιουργείται ένα μπαρ. Ο όροφος γίνεται διαμπερής αφού αφαιρείται η υπάρχουσα τοιχοποιία, δημιουργούνται οριζόντια ανοίγματα που καταλαμβάνουν το συνολικό ύψος του ορόφου και τοποθετείται κάγκελο.

Η ράμπα ποδηλάτων και το δώμα της παιδική χαράς

Ο χώρος αυτός προορίζεται για την πραγματοποίηση εκθέσεων των εργαστηρίων που προτείνονται στην επέμβαση. Δίπλα από αυτόν τον χώρο τοποθετούνται τουαλέτες, αποθηκευτικοί χώροι και ένα κλειστό δωμάτιο στο οποίο μπορούν να συγκεντρώνονται οι κάτοικοι και να συζητούν διάφορα θέματα. Αυτός ο κλειστός χώρος χωρίζεται με ένα κινητό πέτασμα από τη μεταλλική κατασκευή με τις κερκίδες, το οποίο μετακινείται ενίοτε με σκοπό το άνοιγμα του χώρου και τη συζήτηση μεταξύ των ατόμων που κάθονται στον κλειστό χώρο και αυτών που κάθονται στις κερκίδες.

Καθώς η ράμπα διατρέχει το Ο.Τ., μετά από το προαναφερθέν σταυροδρόμι περνά για άλλη μια φορά πάνω από μια μονοκατοικία και, περνώντας πάνω από την οδό Μαγνήτων εισέρχεται στο τρίτο κατά σειράν Ο.Τ. της περιοχής επέμβασης. Η ράμπα, εισερχόμενη στο Ο.Τ. έρχεται και σφηνώνει ανάμεσα στις δύο πολυκατοικίες επί της οδού Μαγνήτων δημιουργώντας ένα πλάτωμα μήκους περίπου 6.85μ. και πλάτους 7.25μ. Το πλάτωμα βρίσκεται στα 4.5μ. από το έδαφος και περνά πάνω από έναν ισόγειο φούρνο. Στο έδαφος του επιμήκους ακαλύπτου αυτού του Ο.Τ. δημιουργούνται κατά τον ίδιο τρόπο επίπεδα – αυλές για τους ενοίκους των πολυκατοικιών. Σε αυτόν τον ακάλυπτο δεν υπάρχει πρόσβαση από το επίπεδο του εδάφους στον περιπατητή κυρίως λόγω της μορφολογίας του, αφού οι

Άποψη της ράμπας καθώς εισέρχεται από το 2^ο στο 3^ο οικοδομικό τετράγωνο

πολυκατοικίες δεν έχουν είσοδο σε αυτόν παρά μόνο από το εσωτερικό τους σε ένα Ο.Τ. που είναι περιμετρικά κλεισμένο από τις ιδιοκτησίες. Επομένως αυτός ο ακάλυπτος – σε αντίθεση με τους προηγούμενους δύο - παραμένει ιδιωτικός στο επίπεδο του εδάφους, αφού η πρόσβαση σε αυτόν είναι εφικτή μόνο από τους κατοίκους του Ο.Τ.

Τα διαμορφωμένα επίπεδα στο έδαφος του ακάλυπτου κυμαίνονται από 0.34μ. μέχρι 1.36μ. και διαχωρίζονται από τις αυλές των μονοκατοικιών που βρίσκονται επί της οδού Χατζηαργύρη με τις μεταλλικές κατασκευές με τα αναρριχώμενα φυτά, κατασκευές οι οποίες διατηρούν την ιδιωτικότητα του κάθε χώρου και των ιδιωτικών αυλών, αλλά και των προτεινόμενων επιπέδων.

Καθώς η ράμπα διατρέχει τον ακάλυπτο, φτάνοντας στη γωνιακή πολυκατοικία επί των οδών Κουταρέλια και Ρ. Φεραίου εισχωρεί στον πρώτο όροφο με εμβαδόν 316.95 τ.μ., ο οποίος προτείνεται να χρησιμοποιηθεί για τη δημιουργία εργαστηρίου φωτογραφίας και αίθουσας προβολών. Η ράμπα εισέρχεται στον όροφο όπου στα ανατολικά βρίσκεται ένα καθιστικό, μια γραμματεία και στο βάθος τουαλέτες, η αίθουσα φωτογραφίας και η αίθουσα προβολών. Δίπλα από την αίθουσα φωτογραφίας δημιουργείται ένα μπαλκόνι στο οποίο θα εκθέτονται φωτογραφίες σε κοινή θέα, ορατές από έναν περιπατητή της ράμπας. Το ασανσέρ και το κλιμακοστάσιο δε σταματούν σε

Άποψη του ακάλυπτου από το έδαφος στο 3^ο οικοδομικό τετράγωνο

αυτόν τον όροφο στον οποίο η πρόσβαση γίνεται μόνο από τη ράμπα, ενώ στην εξωτερική όψη αυτού του ορόφου δημιουργείται μια γωνιακή γυάλινη σχισμή πλάτους 50 εκ. επί της οδού Ρ. Φεραίου. Προτείνεται επίσης μια γυάλινη σχισμή δίπλα από την προαναφερθείσα, στην αίθουσα φωτογραφίας και άλλη μία μικρότερη μπροστά από το καθιστικό της γραμματείας ενώ μία μεγάλη οριζόντια γυάλινη επιφάνεια προσαρμόζεται δυτικά στο κτίριο καθώς η ράμπα εισέρχεται σε αυτό.

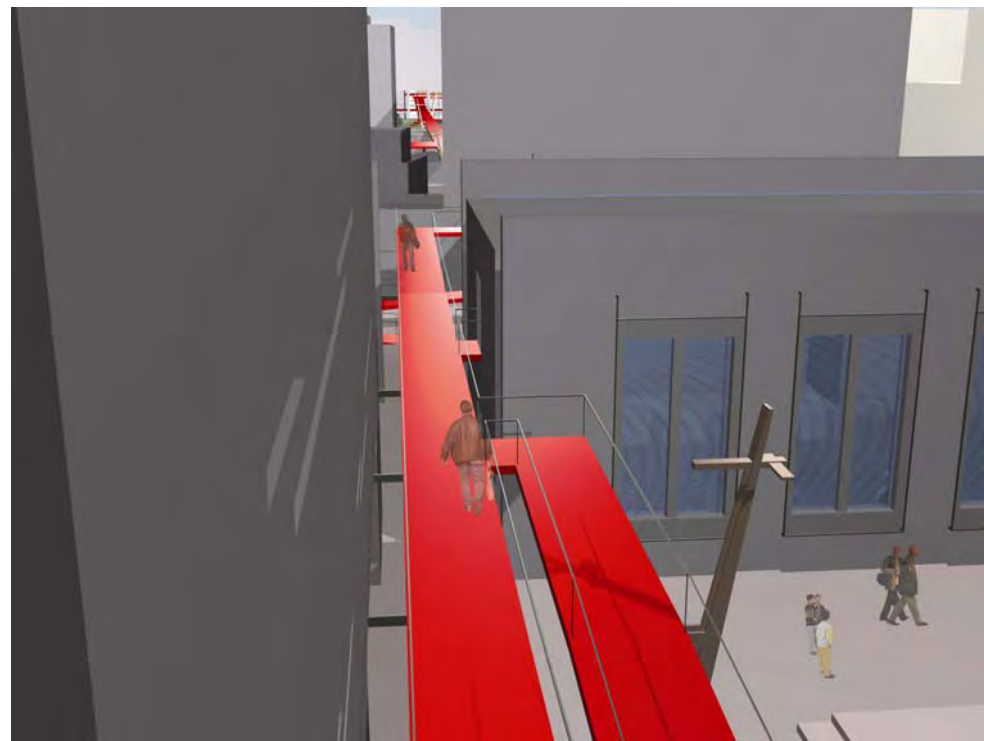
Βγαίνοντας από τον όροφο με το εργαστήριο φωτογραφίας και την αίθουσα προβολών η ράμπα χωρίζεται και ένα τμήμα της κατεβαίνει στο έδαφος δημιουργώντας μια ράμπα επάνω στην οδό ήπιας κυκλοφορίας της οδού Ρ. Φεραίου, η οποία προτείνεται να πεζοδρομηθεί εξ' ολοκλήρου, να απαγορευθεί δηλαδή η διέλευση των οχημάτων, ενώ δέντρα θα φυτευτούν καθ' όλο το μήκος της. Το άλλο τμήμα της ράμπας συνεχίζει ευθεία για να εισαχθεί στο τέταρτο και τελευταίο Ο.Τ. της περιοχής επέμβασης, στο Ο.Τ. που βρίσκεται το θέατρο της Παλαιάς Ηλεκτρικής. Η ράμπα καθώς διασχίζει τον πεζόδρομο της οδού Ρ. Φεραίου έχει ελαφρά κλίση και από τα 4.5μ. φτάνει στα 4.10μ. στο θέατρο της Παλαιάς Ηλεκτρικής.

Σήμερα το θέατρο της Παλαιάς Ηλεκτρικής έχει εμβαδόν 726.47 τ.μ. και η είσοδος του βρίσκεται επί της οδού Χατζηαργύρη. Η παλιά είσοδος του κτιρίου ήταν επί της

Άποψη του πεζοδρόμου της Ρ. Φεραίου από την οδό Κουταρέλια

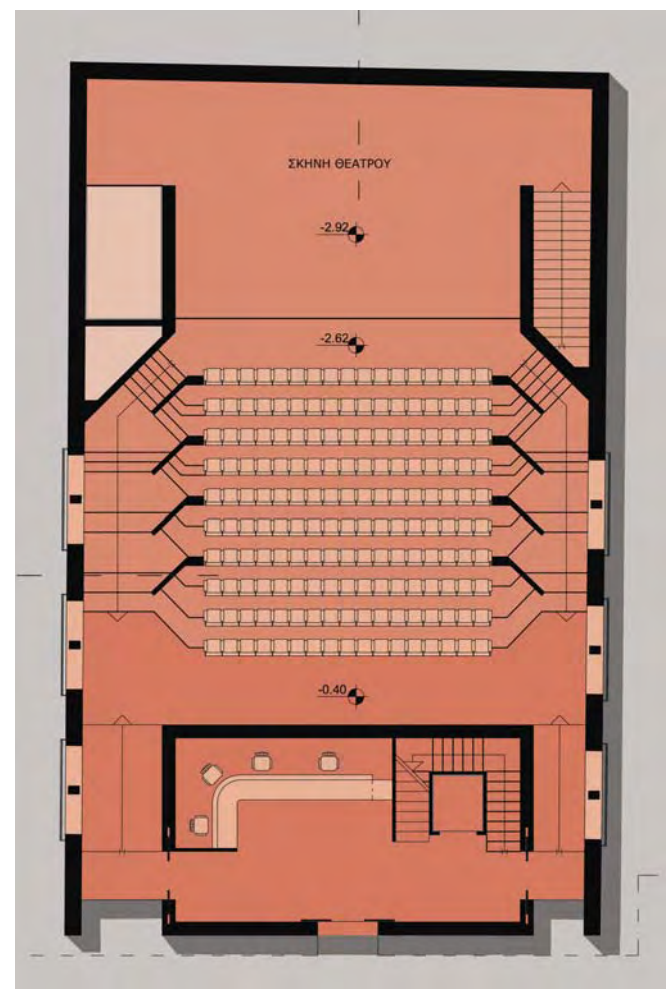
οδού Ρ. Φεραίου, όπου η πόρτα διατηρείται έως σήμερα σαν διακοσμητικό στοιχείο. Στο γωνιακό κτίσμα επί της οδού Κουταρέλια φιλοξενείται η γραμματεία του θεάτρου. Στο προτεινόμενο αστικό μοντέλο η έλευση της ράμπας τρυπά το κτίριο της Παλαιάς Ηλεκτρικής εγκάρσια, αφαιρώντας κομμάτι 48 τ.μ. και δημιουργώντας παράλληλα την είσοδο σε αυτό από τον πεζόδρομο της οδού Ρ. Φεραίου. Το θέατρο τοποθετείται στο ανατολικό τμήμα του κτιρίου με εμβαδόν 417.55 τ.μ. και η είσοδος σε αυτό γίνεται είτε από το έδαφος, είτε από τη ράμπα, στα 4.10μ. Ο φέρων σκελετός του κτιρίου – κατασκευασμένος σύμφωνα με το σύστημα Παρασκευοπούλου - διατηρείται, καθώς και τα ανοίγματα του, ενώ αφαιρείται η στέγη η οποία αντικαθίσταται στο χώρο του θεάτρου από δοκιδωτή πλάκα τύπου zeller. Οι διαστάσεις της πλάκας είναι 11.10μ. επί 23.07μ. με πάχος 0.45μ. και στηρίζεται στο φέροντα οργανισμό με μεταλλικές δοκούς, ενώ περιμετρικά αυτής τοποθετείται γυάλινη επιφάνεια που εφάπτεται στους τοίχους του κτιρίου. Το δυτικό τμήμα του κτιρίου με εμβαδόν 260 τ.μ. είναι ανοιχτό, χωρίς δώμα. Το καινούριο θέατρο προτείνεται να τοποθετηθεί στο τμήμα του κτιρίου όπου σήμερα βρίσκεται η σκηνή του θεάτρου και η γραμματεία. Καθώς ο περιπατητής βρίσκεται πάνω στη ράμπα και κατευθύνεται προς το θέατρο, το συναντά στα αριστερά του, στην ανατολική πτέρυγα του συγκροτήματος.

Η ράμπα καθώς περνά δίπλα από το θέατρο της Παλαιάς Ηλεκτρικής

Η μετατόπιση της εισόδου, το τρύπημα του κτιρίου στο κέντρο και η αλλαγή της θέσης του θεάτρου της Παλαιάς Ηλεκτρικής προτείνεται διότι η διαδρομή της ράμπας έρχεται δυναμικά και διατρυπά κατά μήκος τα Ο.Τ.· κίνηση ισχυρή που χαρακτηρίζει όλη την πρόταση - αφού ο τελικός προορισμός είναι η διάχυση στο νερό, στη θάλασσα - μια διαδρομή που αποτελείται από μια ράμπα -ρυάκι που στην διαδρομή - κύλισή της συναντά δεξιά-αριστερά, πάνω-κάτω στάσεις, πόλους δράσεων, γεγονότα.

Μπαίνοντας από την κεντρική είσοδο του θεάτρου, στο επίπεδο του εδάφους, απέναντι βρίσκεται ο πάγκος των εισητηρίων και η γκαρνταρόμπα. Δεξιά, το ασανσέρ και το κλιμακοστάσιο που οδηγούν στον εξώστη αλλά και στο υπόγειο όπου βρίσκονται οι τουαλέτες. Δεξιά και αριστερά του χώρου βρίσκονται διάδρομοι με ελαφρά κλίση που οδηγούν στην πλατεία του θεάτρου η οποία ξεκινά στο -0.40 και καταλήγει με σκαλιά στο -2.92μ. που είναι το επίπεδο της σκηνής, η οποία έχει βάθος 7μ. Η πλατεία έχει 170 θέσεις ενώ πλάγια κατακόρυφα στοιχεία από μπετόν έχουν τοποθετηθεί στο χώρο της πλατείας και οδηγούν στις σειρές των καθισμάτων. Στο δεύτερο επίπεδο του θεάτρου όπου βρίσκεται ο εξώστης - 44 θέσεων - η είσοδος γίνεται από τη ράμπα. Υπάρχει και εδώ πάγκος εισητηρίων και γκαρνταρόμπα ενώ στον εξώστη οδηγούν δύο διάδρομοι αριστερά και δεξιά της εισόδου. Οι διάδρομοι οδηγούν στον

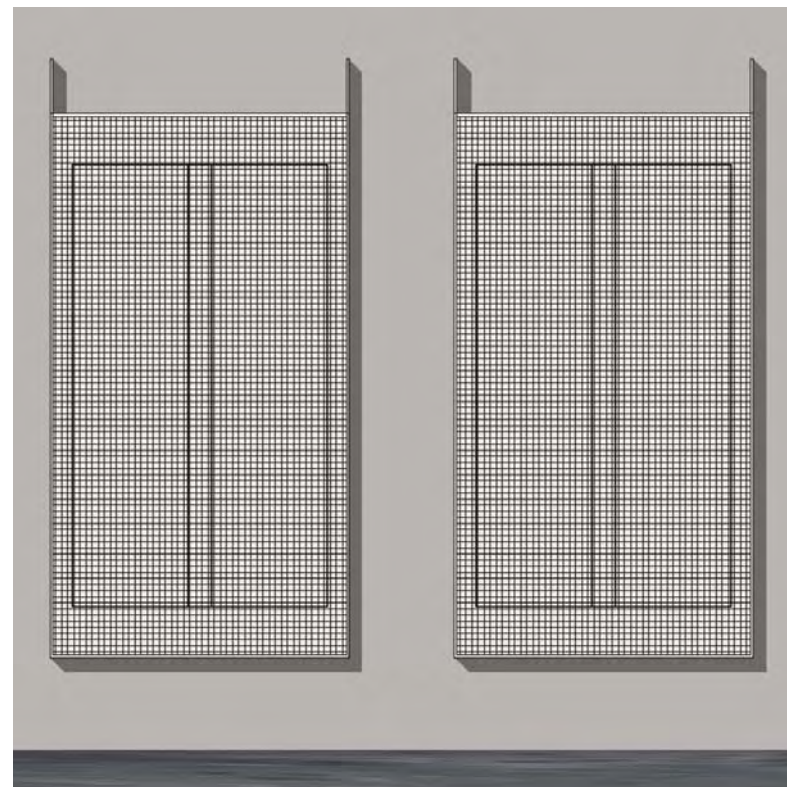

Κάτοψη ισογείου του θεάτρου της Παλαιάς Ηλεκτρικής

εξώστη, κατά μήκος των οποίων μπορεί κάποιος να καθήσει και να παρακολουθεί από εκεί την παράσταση, και καταλήγουν σε ένα μπαρ πάνω από τη σκηνή. Το μπαρ, με εμβαδόν 77.33 τ.μ., βρίσκεται σε ύψος 4.20μ. κι έχει δύο τουαλέτες και χώρο συγκέντρωσης. Η οροφή του θεάτρου σκεπάζεται με μπετονένια πλάκα πάχους 45 εκ. ενώ περιμετρικά υπάρχει γυαλί. Τα ανοίγματα που υπάρχουν στο κτίριο διατηρούνται και καλύπτονται από διάτρητα μεταλλικά πάνελ που εμποδίζουν την είσοδο του φωτός στο χώρο της σκηνής. Στην πλαινή όψη του κτιρίου τοποθετούνται πάνελ που φιλοξενούν αφίσες των εκδηλώσεων του θεάτρου.

Στο πλάι και αριστερά από το επίπεδο της σκηνής υπάρχει μια πλατφόρμα που ανεβάζει τα σκηνικά στη σκηνή από το εργαστήριο σκηνικών που βρίσκεται στο υπόγειο. Στο πλάι και δεξιά της σκηνής υπάρχει σκάλα από την οποία ανεβαίνουν οι ηθοποιοί από τα καμαρίνια που βρίσκονται στο υπόγειο. Κάτω ακριβώς από τη σκηνή και την πλατεία του θεάτρου βρίσκεται το λεβητοστάσιο με εμβαδόν 209 τ.μ., σε βάθος 7.04μ. από το έδαφος και στο οποίο η πρόσβαση γίνεται από την κεντρική σκάλα του θεάτρου στην είσοδο. Τα καμαρίνια, στο επίπεδο -5.63μ. απαρτίζονται από ένα μεγάλο καμαρίνι, ένα μικρότερο, αίθουσα γκαρνταρόμπας, τουαλέτες και αποδυτήρια.

Τα εργαστήρια σκηνικών στα -7.04μ. αποτελούνται από μία μεγάλη αίθουσα ξυλουργείου-συναρμολόγησης,

Διάτρητα μεταλλικά πάνελ που καλύπτουν τα ανοίγματα της Παλαιάς Ηλεκτρικής

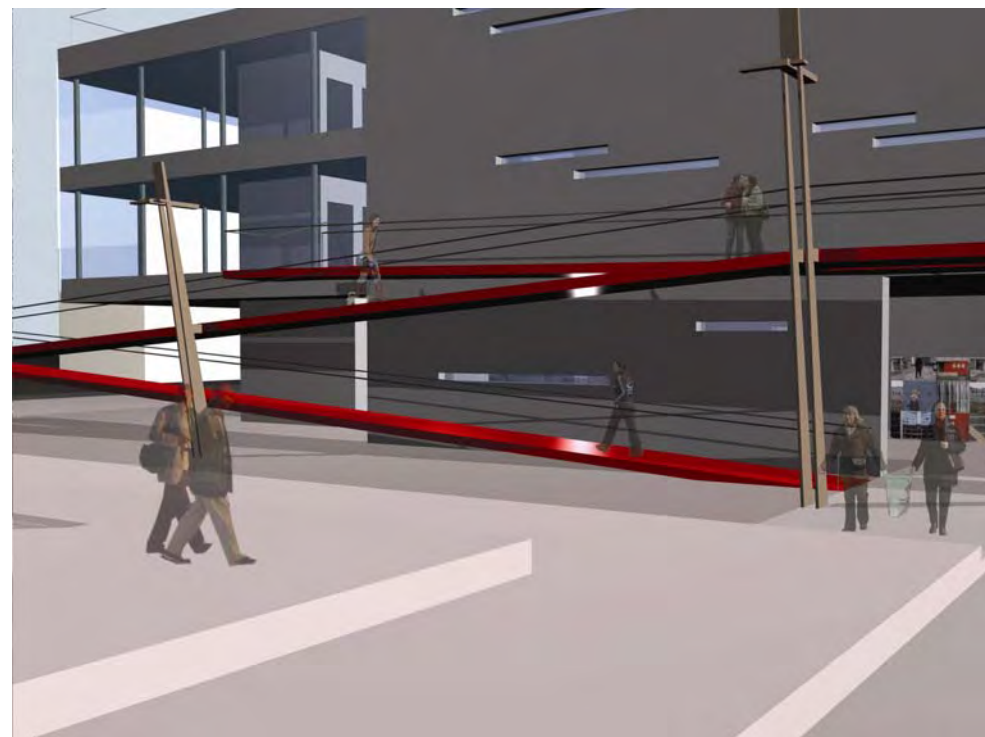

αίθουσα ζωγραφικής, από έναν βοηθητικό χώρο κατασκευών, αποθήκη μετάλλων, αποθήκη ξύλων και αποθήκη γλυπτών, ενώ η συνολική τους έκταση είναι 850 τ.μ.

Απέναντι από το θέατρο, στο υπόλοιπο τμήμα του κτιρίου της Παλαιάς Ηλεκτρικής υπάρχει μια γραμματεία-χώρος πληροφόρησης για τα πολιτιστικά δρώμενα και ένα μικρό μπαρ το οποίο απευθύνεται στον υπαίθριο χώρο του Β.Δ. τμήματος του κτιρίου όπου μπορεί να λειτουργήσει ως ένα μικρό καφέ. Πίσω από τη γραμματεία μια σκάλα οδηγεί στο υπόγειο όπου βρίσκονται τουαλέτες.

Κάθετα στο κτίριο της Παλαιάς Ηλεκτρικής προτείνεται η δημιουργία ενός επιμήκους κτίσματος που θα φιλοξενήσει τη σχολή χορού που σήμερα βρίσκεται δίπλα από το κτίριο της Παλαιάς Ηλεκτρικής και επί της οδού Χατζηαργύρη, και ένα υπαίθριο θέατρο. Το κτίριο αυτό τρυπά μέσα στο κτίριο της Παλαιάς Ηλεκτρικής, βγαίνει μέσα από αυτό. Το τμήμα του που βρίσκεται μέσα στα όρια του κτιρίου της Παλαιάς Ηλεκτρικής χρησιμεύει ως στέγαστρο για τις προαναφερθείσες χρήσεις (μπαρ, γραμματεία), αφού το πάτωμά του βρίσκεται στα 3.90μ.

Το προτεινόμενο κτίριο της σχολής χορού είναι επιμήκες με εμβαδόν 509 τ.μ. και στηρίζεται σε τοίχους από μπετόν πάχους 50 εκ. μήκους 28.14μ. και ύψους 13.80μ. Οι διαστάσεις του είναι 9μ. επί 51.40 μ., ενώ οι πλάκες του

Άποψη της σχολής χορού και της ράμπας από την πλατεία

είναι δοκιδωτές τύπου zeller με πάχος 0.45μ. Κάτω από το πάτωμα του κτιρίου “χύνεται” η πλατεία που προτείνεται στο υπόλοιπο Ο.Τ. αφού όλα τα υπόλοιπα κτίσματα γκρεμίζονται και στη θέση τους προτείνεται η δημιουργία της πλατείας.

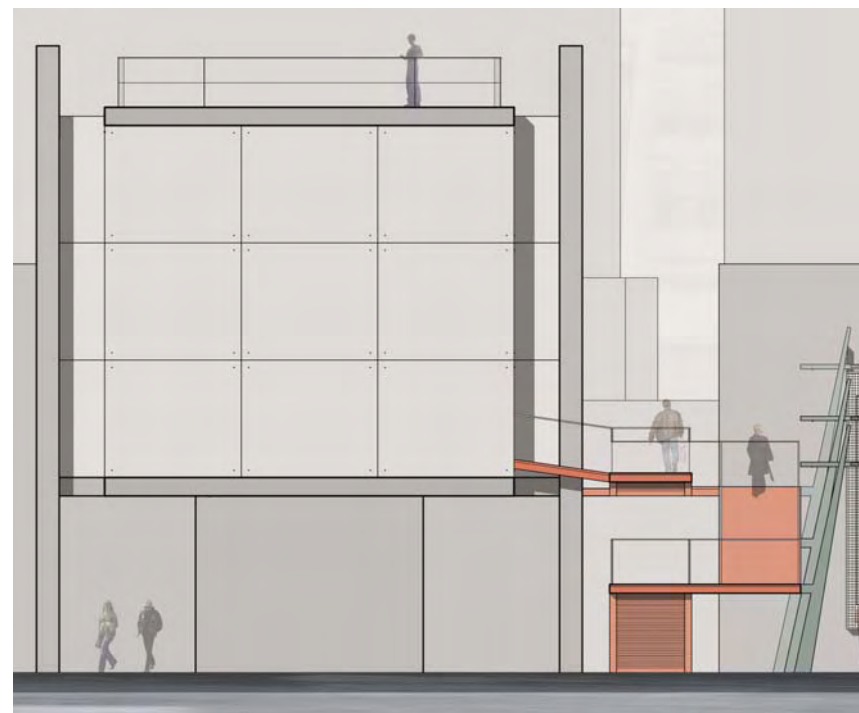
Το κτίριο της σχολής χορού εκτός από τους δύο τοίχους από μπετόν, στηρίζεται και σε ένα ορθογώνιο σύστημα 5 επί 3.5μ. που οδηγεί στο εσωτερικό του κτιρίου και βρίσκεται στο Β.Α. τμήμα του, και στο μπαρ και τη γραμματεία που βρίσκονται στο εσωτερικό του κελύφους του κτιρίου της Παλαιάς Ηλεκτρικής, στο Β.Δ. τμήμα του. Οι μεγάλοι μπετονένιοι τοίχοι έχουν σχισμές από γυαλί σε διάφορα μήκη και με πλάτος 20 εκ. οι οποίες φωτίζουν και αερίζουν το εσωτερικό του κτιρίου, ενώ ένα τμήμα τους που πατά στο έδαφος με άνοιγμα 10.50μ. και ύψος 3.90μ. είναι ανοιχτό δημιουργώντας ένα πέρασμα, ένα διάδρομο κίνησης. Το κτίριο εισέρχεται σαν μια σφήνα μέσα στο κέλυφος της Παλαιάς Ηλεκτρικής, γεννιέται, ξεπετάγεται μέσα από αυτό και βρίσκεται “στον αέρα” αφού δεν πατά στο έδαφος, φιλοξενώντας μία λειτουργία, το χορό, ο οποίος δίνει τη δυνατότητα στο ανθρώπινο κορμί να μην αγγίζει το έδαφος, να ίπταται· αυτό το χαρακτηριστικό του χορού ενστερνίζεται το κτίριο το οποίο δεν πατά στη γη. Ακόμη και οι μεγάλοι τοίχοι που το στηρίζουν δεν το αγγίζουν άμεσα, αλλά διαχωρίζονται από αυτό με δύο μακρόστενες γυάλινες επιφάνειες πλάτους 1μ.

Λεπτομέρεια τομής του νοτοδυτικού κτιρίου της σχολής χορού

Η είσοδος στο κτίριο γίνεται είτε από το επίπεδο της πλατείας μέσω του κλιμακοστασίου και του ασανσέρ που προαναφέρθηκαν, είτε από τη ράμπα, η οποία περνώντας από το θέατρο της Παλαιάς Ηλεκτρικής συνεχίζει και συναντά το κτίριο της σχολής χορού. Μπαίνοντας στον πρώτο όροφο του κτιρίου της σχολής --στα 4.70μ.-- βρίσκεται μια ανοιχτή γραμματεία ελεύθερη στο χώρο, γύρω από την οποία μπορεί κανείς να περιστραφεί. Δίπλα από τη γραμματεία ένας διάδρομος οδηγεί στις δύο αίθουσες χορού οι οποίες φιλοξενούν και τουαλέτες με αποδυτήρια. Η δεύτερη αίθουσα χορού που βρίσκεται στο τέλος του διαδρόμου μπορεί να φιλοξενήσει και μικρές χορευτικές παραστάσεις. Πίσω από το κλιμακοστάσιο υπάρχει ανοιχτός χώρος για τη συγκέντρωση των μαθητών κατά τη διάρκεια των διαλειμμάτων κλπ. Υπάρχει θέα προς την οδό Κωνσταντά και προς την πλατεία, αφού οι όψεις του κτιρίου είναι από γυαλί. Συγκεκριμένα, αποτελούνται από γυάλινα τμήματα 2.5 επί 3.75μ. τα οποία εφαρμόζουν το ένα δίπλα στο άλλο και στηρίζονται εσωτερικά από μεταλλικές κολώνες διατομής 20 πόντων.

Συνεχίζοντας στο δεύτερο όροφο του κτιρίου στα 8.475μ., βγαίνοντας από το κλιμακοστάσιο συναντά κανείς ένα μπαρ, και πίσω από το κλιμακοστάσιο αντίστοιχα με τον πρώτο όροφο δημιουργείται ανοιχτός χώρος συνάθροισης. Διάδρομοι δεξιά και αριστερά από το μπαρ οδηγούν στο

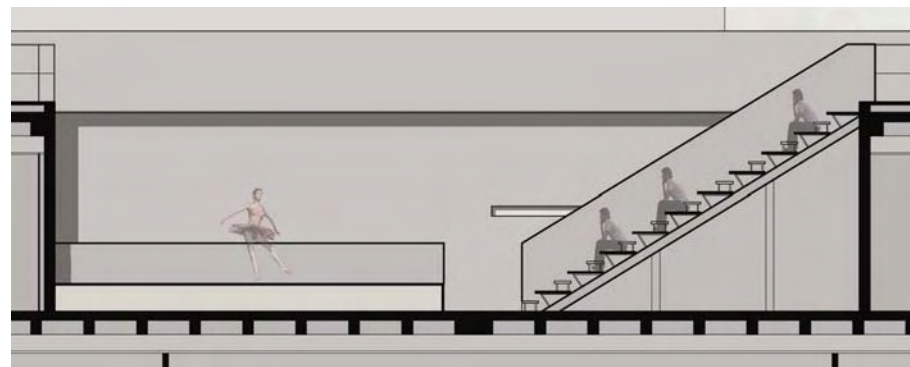

Το κτίριο της σχολής χορού και η κατάληξη της ράμπας, όπως φαίνονται από την οδό Κωνσταντά

υπαίθριο θέατρο το οποίο μπορεί να φιλοξενήσει μουσικοχορευτικές παραστάσεις κατά τους θερινούς μήνες. Υπάρχουν κερκίδες από τις οποίες μπορεί κανείς να οδηγηθεί στο δώμα του κτιρίου το οποίο είναι βατό και προστατεύεται με κάγκελα. Η σκηνή του υπαίθριου θεάτρου βρίσκεται στα 9μ. από το έδαφος και έχει βάθος 7.2μ. Δεξιά και αριστερά από τη σκηνή υπάρχουν διάδρομοι οι οποίοι οδηγούν στα παρασκήνια που αποτελούνται από τέσσερα μεγάλα δωμάτια, τουαλέτες και αποδυτήρια. Αριστερά της σκηνής ένας διάδρομος οδηγεί στο βοηθητικό κλιμακοστάσιο του κτιρίου. Το βοηθητικό κλιμακοστάσιο περνά και από τον πρώτο όροφο του κτιρίου και καταλήγει στο έδαφος στο χώρο όπου βρίσκεται το μικρό υπαίθριο καφέ μέσα στο κέλυφος της Παλαιάς Ηλεκτρικής.

Τα σκηνικά στο υπαίθριο θέατρο μεταφέρονται από το υπόγειο όπου βρίσκεται το εργαστήριο σκηνικών με μία πλατφόρμα τοποθετημένη δίπλα από το μπαρ στο υπαίθριο τμήμα της Παλαιάς Ηλεκτρικής . Η πλατφόρμα λειτουργεί με υδραυλικό έμβολο και ανεβαίνει μέχρι τα 12.45μ. δηλαδή μέχρι το δώμα των παρασκηνίων του ανοιχτού θεάτρου, ενώ από εκεί τα σκηνικά μεταφέρονται με σκοινιά μέχρι τη σκηνή.

Το κλιμακοστάσιο και το ασανσέρ που στηρίζουν το κτίριο και εισάγουν σε αυτό, οδηγούν και στο υπόγειο όπου βρίσκεται το λεβητοστάσιο στα 4.70μ., ενώ μια σκάλα οδηγεί

Τομή του υπαίθριου θεάτρου στο κτίριο της σχολής χορού

από εκεί στα παρασκήνια του κλειστού θεάτρου και στο εργαστήριο σκηνικών. Στο κλιμακοστάσιο με το ασανσέρ υπάρχει φύλακας, ενώ το βράδυ κλείνει με μεταλλικές θύρες για να αποτρέπεται η είσοδος στο κτίριο τις ώρες που δε λειτουργεί.

Η ράμπα που διατρέχει τη διαδρομή χωρίζεται σε δύο σημεία λίγο πριν φτάσει στη σχολή χορού· το ένα συνεχίζει και σε εισάγει στο κτίριο, ενώ το άλλο κατεβαίνει και καταλήγει στο έδαφος, στην προτεινόμενη πλατεία. Στην πλατεία δημιουργούνται δύο επίπεδα από μπετόν τα οποία πλέκονται μεταξύ τους· το ένα έχει ύψος 0.34μ. και το άλλο 1.19μ. Τα δύο επίπεδα είναι χώροι όπου μπορεί κανείς να καθίσει, και τα παιδιά να παίξουν. Ένα μεταλλικό πλέγμα με αναρριχώμενα φυτά βρίσκεται πάνω στο χαμηλό επίπεδο, ενώ δύο γυάλινες σχισμές στο έδαφος τροφοδοτούν με φως τα εργαστήρια σκηνικών στο υπόγειο. Επί της οδού Κουταρέλια φυτεύονται δέντρα τα οποία δημιουργούν ένα οπτικό και ηχητικό φράγμα που προστατεύει την πλατεία και της προσδίδει μια εσωτερικότητα. Δίπλα από τα δέντρα τοποθετούνται δύο φωτιστικά που φωτίζουν την πλατεία μαζί με τις κολώνες-φωτιστικά που στηρίζουν τη ράμπα.

Στην πλατεία μπορεί κανείς να εισέλθει είτε από τον πεζόδρομο της Ρ. Φεραίου περνώντας δίπλα από το θέατρο της Παλαιάς Ηλεκτρικής, αλλά και από τις γύρω οδούς. Υπάρχουν τρία διαφορετικά είδη εδάφους στην πλατεία που

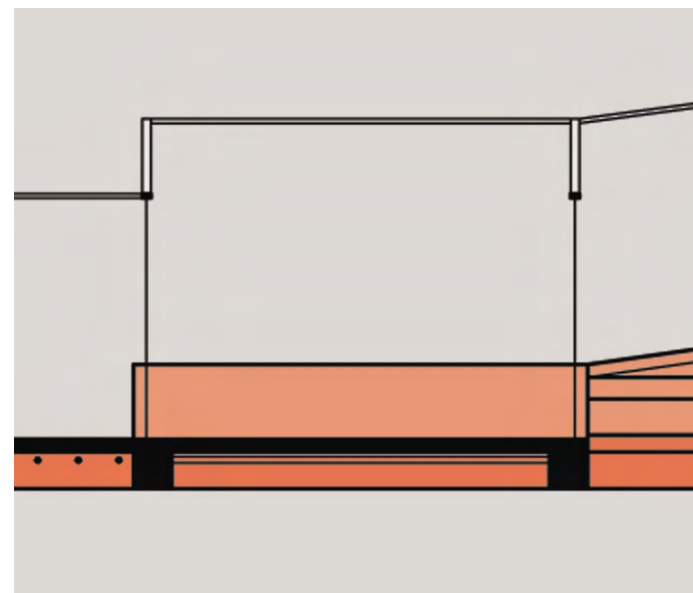

Το πέρασμα της πλατείας κάτω από τη σχολή χορού, όπως φαίνεται από την οδό Κουταρέλια

δημιουργούν κινήσεις· το ένα παράλληλα με το κτίριο της Παλαιάς Ηλεκτρικής που οδηγεί κάτω από το κτίριο της σχολής χορού και στην είσοδό του, το δεύτερο κεντρικά στην πλατεία γύρω από το κτίριο της σχολής χορού και φτάνοντας μέχρι τα δύο επίπεδα της πλατείας, κι ένα τρίτο το οποίο έρχεται και “αγκαλιάζει” την πλατεία σε σχήμα Γ ωθώντας τον περιπατητή να εισέλθει σε αυτήν.

Κατασκευαστικές λεπτομέρειες

Η ράμπα που διατρέχει τα υπό μελέτην Ο.Τ. έχει πλάτος 1.8μ. το οποίο διατηρείται σταθερό σχεδόν καθ’ όλη τη διάρκεια της διαδρομής-στη ράμπα ποδηλάτων το πλάτος γίνεται 2μ.-. Είναι μια μεταλλική κατασκευή και η κάθετη διατομή της έχει πάχος 20 εκ. εκ των οποίων τα 10 εκ. είναι μεταλλικό πάτωμα σε κόκκινο χρώμα. Κατά μήκος της ράμπας και κάτω από το πάτωμα “τρέχουν” δοκάρια διατομής 10 επί 10 εκ. τα οποία ενώνονται με κάθετες κοιλοδοκούς διατομής 3 εκ. Η ράμπα στηρίζεται ανά 6-7μ. είτε στους τοίχους πολυκατοικιών με κολώνες διατομής 15 επί 6 εκ. που βιδώνονται σε αυτούς και στη ράμπα, είτε από τις προαναφερθείσες κολώνες-φωτιστικά. Αυτές οι κολώνες αποτελούνται από δύο κάθετα μεταλλικά στοιχεία με πλάτος 50 πόντους στο έδαφος και καταλήγει στους 7 πόντους.

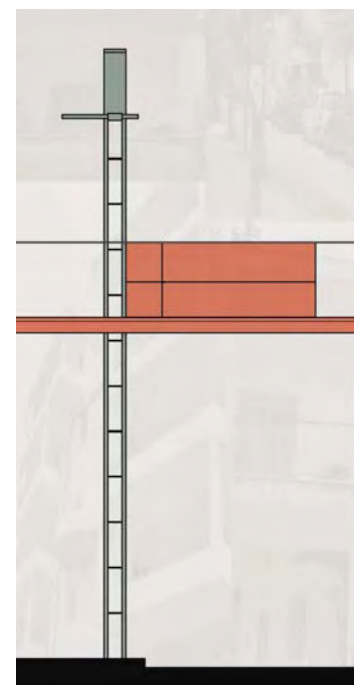

Λεπτομέρεια της ράμπας στο 4^ο
οικοδομικό τετράγωνο

Έχουν συνήθως ύψος 8μ. (ανάλογα με το σημείο τοποθέτησης το ύψος αυξομειώνεται) και ενώνονται μεταξύ τους με μεταλλικά δοκάρια ανά 60 πόντους. Στο ύψος της ράμπας βγαίνουν δύο κάθετα μεταλλικά στοιχεία που βιδώνοντας στη ράμπα τη συγκρατούν, ενώ δίπλα ακριβώς από την κολώνα-φωτιστικό έρχεται και ακουμπά το παγκάκι πλάτους 2.5μ. και ύψους 1μ. Το φωτιστικό αποτελείται από έναν επιμήκη βραχίονα μήκους 60 εκ. που φέρει λάμπα που φωτίζει το έδαφος και τοποθετείται παράλληλα προς τη ράμπα, ενώ κάθετα σε αυτόν μια στρογγυλή λάμπα φωτίζει τη ράμπα.

Τα φυτά τα οποία θα φυτευθούν για να αναρριχηθούν πάνω στις προτεινόμενες μεταλλικές κατασκευές θα είναι φυτά όπως το αγιόκλημα το οποίο καλλιεργείται για το άρωμά του γι' αυτό και πρέπει να τοποθετείται κοντά σε καθιστικά και είναι κατάλληλο για ημισκιαζόμενους χώρους, το κίτρινο γιασεμί που είναι κατάλληλο για τη γρήγορη κάλυψη κατακόρυφων στοιχείων και ανθίζει το χειμώνα, η κληματίδα που είναι κατάλληλη για αντιδιαβρωτική προστασία, η πασιφλόρα για περιοχές με φτωχά εδάφη, το πολύγωνο, ιδανικό φυτό για δημιουργία φυτικών φρακτών κλπ. Όλα τα προαναφερθέντα αναρριχώμενα φυτά είναι κατάλληλα για συνθήκες πόλεων.

Στους ακαλύπτους της περιοχής επέμβασης προτείνονται επίσης μεταλλικές κατασκευές που μπορούν να

Κολώνα-φωτιστικό και παγκάκι

χρησιμεύσουν ως αποθηκευτικοί χώροι. Αυτές οι κατασκευές δεν πατούν στο έδαφος, αλλά στηρίζονται στα μπαλκόνια. Αποτελούνται από τρεις μεταλλικές κολώνες διαστάσεων 0.20 μ. επί 0.22μ. που εφαρμόζουν στα μπαλκόνια, οι δύο κατά μήκος του μπαλκονιού και η τρίτη στο πλάι του. Ανάμεσα στις δύο κατά μήκος κολώνες υπάρχει μια απλώστρα η οποία "φοριέται" μπροστά από τα κάγκελα του μπαλκονιού και η οποία κουμπώνοντας γίνεται κάθετη για να χρησιμοποιηθεί από τον ένοικο. Στο πλάι του μπαλκονιού και σε ίδιο ύψος με αυτό τοποθετείται ορθογώνιο μεταλλικό κουτί το οποίο σύρεται προς τα πάνω για να αποθηκεύονται αντικείμενα και μετά πάλι προς τα κάτω για να τοποθετηθεί σε περασιά με το μπαλκόνι. Αυτές οι κατασκευές προτείνονται για διευκόλυνση των κατοίκων της περιοχής επέμβασης και τοποθετούνται στα μπαλκόνια των ακαλύπτων των πολυκατοικιών που επιθυμούν την απόκτησή τους.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Το προτεινόμενο αστικό μοντέλο σκοπό έχει να δημιουργήσει νέες προοπτικές αξιοποίησης του αστικού χώρου, και ιδιαίτερα του ακαλύπτου, ενός χώρου αναξιοποίητου, νεκρού. Πρόκειται για μια εναλλακτική διαδρομή μέσα στην πόλη, έναν **αστικό διά-δρομο**, μια αφήγηση που διασχίζει τα οικοδομικά τετράγωνα παράλληλα με το δρόμο και κάθετα προς το θαλάσσιο μέτωπο· ένας δρόμος πάνω από το δρόμο. Το προτεινόμενο αστικό μοντέλο μπορεί να επεκταθεί σταδιακά σε όλη την πόλη δημιουργώντας διαδρομές που στο διάβα τους συναντούν δεξιά, αριστερά, πάνω, κάτω πόλους δράσεων, πόλους αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου των πολιτών. Οι διαδρομές με τους επιμέρους πόλους δράσεων συναντώνται σε πλατείες, σε πάρκα, σε μεγάλα πολιτιστικά κέντρα (στη συγκεκριμένη περίπτωση το θέατρο και η πλατεία της Παλαιάς Ηλεκτρικής) και μετά όλες μαζί απολήγουν στην παραλία του Βόλου, στο μεγάλο αστικό πάρκο. Η προτεινόμενη διαδρομή της ράμπας έχει μια δική της εσωτερικότητα, μια αυτονομία η οποία ολοκληρώνεται, κορυφώνεται στην πλατεία της Παλαιάς Ηλεκτρικής. Η ράμπα στο πέρασμά της συναντά ένα εργαστήριο ζωγραφικής και αγγειοπλαστικής στο πρώτο Ο.Τ. και ένα εργαστήριο φωτογραφίας και αίθουσα προβολών στο τρίτο Ο.Τ.· αυτές

Η ράμπα καθώς περνά πάνω από τον ακάλυπτο του 2^{ου} οικοδομικού. Δεξιά φαίνεται το δώμα της παιδικής χαράς και αριστερά το άνοιγμα της pilotis από την οδό Χατζηαργύρη

οι δύο δράσεις συνενώνονται, συναντώνται στο δεύτερο Ο.Τ. όπου βρίσκεται ο εκθεσιακός χώρος· η διαδρομή λοιπόν συγκεντρώνει στο κέντρο της τις επιμέρους δραστηριότητες, για να τις οδηγήσει να ξεχυθούν και να ενοποιηθούν στο τέλος της στην πλατεία. Η ράμπα αποτελεί το δημόσιο κομμάτι του προτεινόμενου αστικού μοντέλου, κομμάτι που έρχεται και συνδιαλέγεται αρμονικά χωρίς να παραβιάζει το ημιδημόσιο-ιδιωτικό κομμάτι της παρέμβασης· τις επεμβάσεις στο επίπεδο του εδάφους.

Καθώς η ράμπα εισέρχεται από το δημόσιο χώρο του πεζοδρομίου στον ακάλυπτο των Ο.Τ., στην πίσω όψη των κτιρίων της πόλης, τρυπά, αγγίζει, γλύφει, σκαρφαλώνει, διαπερνά, σφηνώνεται, παρατηρεί, χωρίς όμως να έρχεται σε άμεση επαφή με τις επιμέρους ιδιωτικότητες των χώρων και των ανθρώπων που κατοικούν στα Ο.Τ. Διατηρεί την εύθραυστη ισορροπία του δίπολου “δημόσιο-ιδιωτικό” χωρίς να παραβιάζει το ένα εις βάρος του άλλου· φλερτάρει και με τα δύο ισορροπώντας πάνω στα όριά τους.

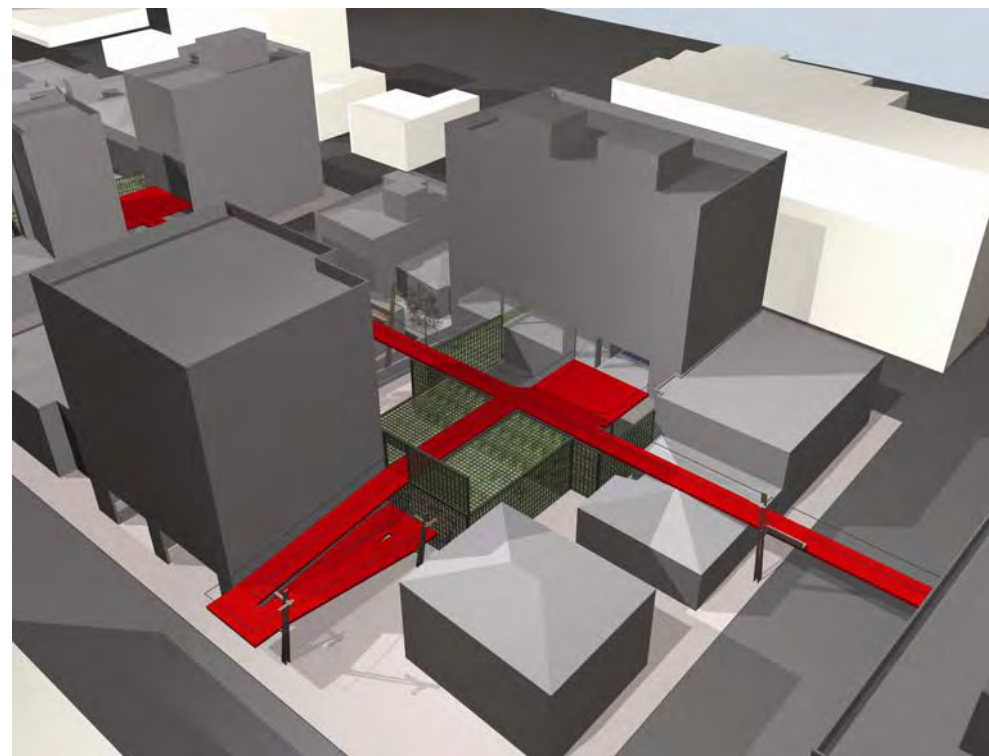
Η προτεινόμενη διαδρομή-αφήγηση απευθύνεται στον πολίτη που θέλει να περπατήσει μέσα στην πόλη ανενόχλητος από την κίνηση και τον θόρυβο των αυτοκινήτων, αποφεύγοντας τα ανώμαλα και στενά πεζοδρόμια. Μια τέτοια διαδρομή προσφέρεται για να οδηγήσει τον περιπατητή σε χώρους όπου μπορεί να αναπτύξει δραστηριότητες, να αξιοποιήσει δημιουργικά τον

Άποψη της προτεινόμενης πλατείας με το θέατρο της Παλαιάς Ηλεκτρικής και τη Σχολή χορού

ελεύθερό του χρόνο ανακαλύπτοντας πτυχές της πόλης - ακάλυπτοι- που, ενώ πάντα υπήρχαν εκεί, δίπλα του, ποτέ δεν είχε δει, δεν είχε επισκεφτεί. Η πρόταση ζωντανεύει το χώρο του ακάλυπτου των Ο.Τ. επηρεαζόμενη από τις αρχές του ενεργού οικοδομικού τετραγώνου⁶ αξιοποιώντας παράλληλα και αναδεικνύοντας το θέατρο της Παλαιάς Ηλεκτρικής, αφού το αναδιαμορφώνει προσθέτοντας και ένα νέο κτίριο που γεννάται μέσα από αυτό δημιουργώντας επιπροσθέτως μια πλατεία στην οποία εκτονώνονται όλες οι προτεινόμενες πολιτιστικές δράσεις.

Το θέατρο της Παλαιάς Ηλεκτρικής σήμερα έχει την πλάτη του στραμμένη στον πεζόδρομο της οδού Ρ. Φεραίου και με την είσοδο να βρίσκεται στην πλαινή όψη του επί της οδού Χατζηαργύρη βρίσκεται αποδυναμωμένο, ασφυκτιά μέσα στον πυκνό ιστό της πόλης. Η ράμπα που έρχεται και διασπά στο κέντρο του πεζοδρομώντας παράλληλα το τμήμα της οδού Ρ. Φεραίου ανάμεσα στις οδούς Χατζηαργύρη και Κουταρέλια το ενδυναμώνει, το ισχυροποιεί και το καθιστά σημαντικό τοπόσημο στην πόλη. Η πρόσβαση σε αυτό γίνεται είτε από την πλατεία είτε από τον πεζόδρομο, δύο στοιχεία που έρχονται ακόμη περισσότερο να το ισχυροποιήσουν αφού το αναδεικνύουν οπτικά και χωρικά. Η σχολή χορού αιωρούμενη ανάμεσα σε δύο κατακόρυφα στοιχεία-τοιχοί

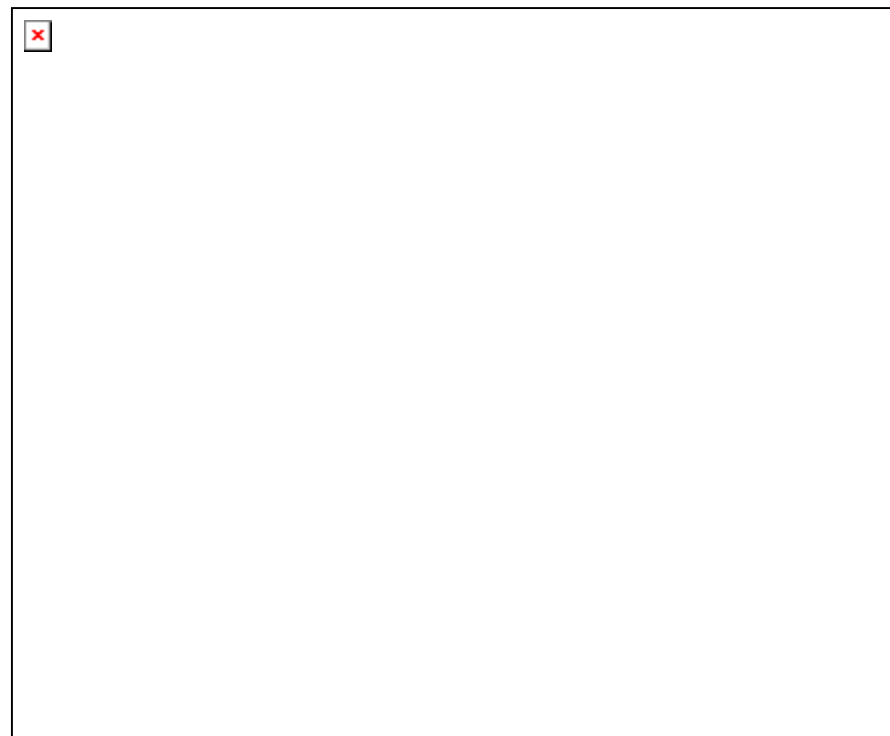

Άποψη του 2^{ου} οικοδομικού τετραγώνου από ψηλά

⁶ Βλέπε παράρτημα

από μπετόν- ατενίζει προς τη θάλασσα, την παραλία του Βόλου, προς την κατάληξη και την τελική εκτόνωση της διαδρομής.

Σε μια πόλη που στερείται δημόσιων ανοιχτών χώρων και χαρακτηρίζεται από κατακερματισμό των πολιτιστικών-κοινωνικών δραστηριοτήτων, το προτεινόμενο αστικό μοντέλο έρχεται να αναζωογονήσει, να ζωντανέψει το νεκρό αστικό χώρο, να δημιουργήσει εξάρσεις δημόσιων ανοιχτών χώρων για να καταλήξει να ξεχυθεί στη θάλασσα του Βόλου, στον Παγασητικό κόλπο. Βοηθά επίσης στην ενδυνάμωση των κοινωνικών σχέσεων ανάμεσα στους κατοίκους των οικοδομικών τετραγώνων δημιουργώντας πόλους πολιτιστικών-ψυχαγωγικών δράσεων σε επίπεδο γειτονιάς. Περνά από τη μικρή κλίμακα- ακάλυπτος και ιδιωτικότητα των κατοίκων- στη μεγάλη κλίμακα –πλατεία, δημόσιο παρκο- συνδυάζοντάς τα σε ένα παιχνίδι ανάγνωσης του αστικού χώρου, ανακάλυψής του και οικειοποίησής του ξανά, από την αρχή, με μια νέα ματιά, που μπορεί να δημιουργήσει νέες σχέσεις, νέα δίπολα, νέες προσεγγίσεις στις πόλεις μας.

Πρόταση διάχυσης του αστικού μοντέλου σε όλη την πόλη

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Παλαιά Ηλεκτρική Εταιρεία

Η αποτύπωση της ιστορίας μιας Βιομηχανίας ηλεκτρισμού, της Ηλεκτρικής Εταιρίας Βόλου, παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον γιατί η συγκεκριμένη εταιρία ήταν μία από τις μεγαλύτερες εταιρίες παραγωγής ηλεκτρισμού στην Ελλάδα.

Η Η.Ε.Β. υπήρξε τροφοδότης ενέργειας μιας μεγάλης βιομηχανικής πόλης και μια από τις ελάχιστες επιχειρήσεις που διέθεταν “δίκτυο” ηλεκτροδότησης της γύρω περιοχής.

Η Ανώνυμη Ηλεκτρική Εταιρεία Βόλου (Η.Ε.Β.) ιδρύθηκε τον Αύγουστο του 1911. Ο ηλεκτρισμός είχε κάνει την εμφάνισή του στην Ελλάδα τριάντα χρόνια νωρίτερα, στο Λαύριο στα πλυντήρια της Ε.Μ.Λ. το 1882 και η πρώτη βιομηχανική μονάδα παραγωγής κοινόχρηστης ηλεκτρικής ενέργειας δημιουργήθηκε στην Αθήνα το 1889.

Οι ιδρυτές της Ηλεκτρικής Εταιρείας Βόλου ήταν όλοι κάτοικοι του Βόλου. Η Η.Ε.Β. ήταν η πρώτη Ανώνυμη Εταιρεία που ιδρύθηκε στο Βόλο και οι ιδρυτές της ήταν άπειροι στους συνεταιρισμούς, όπως άγνωστος ήταν και ο βιομηχανικός κλάδος που αναλάμβαναν, δηλαδή η παραγωγή ηλεκτρισμού.

Το εργοστάσιο της Παλαιάς Ηλεκτρικής πριν από την αποκατάσταση

Η πορεία της Ηλεκτρικής Εταιρείας Βόλου

Η Εταιρεία ξεκινάει δυναμικά. Στις 18/11/1911 μπαίνουν τα θεμέλια του εργοστασίου και ακριβώς ένα χρόνο μετά, στις 18/11/1912, αρχίζει η λειτουργία του.

Ακολουθεί πίνακας περιγραφής αύξησης των συνδρομητών της Η.Ε.Β. από το 1912 έως το 1916.

ΕΤΟΣ	1912	1913	1914	1915	1916
ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ	150	852	1050	1120	1240

Οι αυξήσεις είναι πολύ μικρές αλλά σταθερές παρά την εμπόλεμη περίοδο.

Οι αυξανόμενες δαπάνες εκμετάλλευσης προκάλεσαν συνεχείς αυξήσεις στην τιμή πώλησης του ηλεκτρικού ρεύματος. Οι συνεχείς αυξήσεις του ηλεκτρικού ρεύματος προκάλεσαν τις έντονες αντιδράσεις των κατοίκων του Βόλου που κατηγορούσαν την Εταιρεία για αισχροκέρδεια.

Η Εταιρεία μέχρι το 1917 διέμεινε μέρισμα έστω και υποτυπώδες, της τάξης του 3%.

Το 1918 παρουσίασε για πρώτη φορά ζημιά. Από τότε άρχισε για την Εταιρεία μια περίοδος συνεχούς δανεισμού που διήρκησε μέχρι το 1932.

Άνοιγμα του κτιρίου επί της οδού
Χατζηθανούση

Το 1932 ο ελληνο-ιταλικός όμιλος “Γαλιλαίος”, αναλαμβάνει εύκολα τον έλεγχο της Η.Ε.Β. με την απόκτηση των 4/5 των μετοχών. Το ποσοστό του δανεισμού μειώνεται. Η παραγωγή όμως λόγω ανεπαρκών εγκαταστάσεων δεν μπόρεσε να ακολουθήσει τους ρυθμούς ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας. Οι ισολογισμοί της Εταιρείας μέχρι την εξαγορά της το 1957 από Δ.Ε.Η., έκλειναν συνεχώς με ζημιά.

Συνοψίζοντας καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η Ηλεκτρική Εταιρεία Βόλου ήταν βέβαια μια από τις σημαντικότερες βιομηχανίες ηλεκτρισμού στην Ελλάδα, (την εποχή που κυριαρχούσαν οι μικρές μονάδες παραγωγής ηλεκτρισμού), λόγω όμως των αδυναμιών της δεν αποτέλεσε το όχημα που θα μπορούσε να οδηγήσει το Βόλο σε μια δυναμική Βιομηχανική ανάπτυξη.

Οι κύριες αιτίες των αδυναμιών της μπορούν να ανιχνευθούν:

1. στην μικρή αρχική επένδυση και συνεπώς στο μικρό μέγεθος της επιχείρησης σε σχέση με τις ανάγκες της πόλης του Βόλου, όπως και στην απειρία των ιδρυτών στον κλάδο του ηλεκτρισμού και
2. στην αντίσταση του προϋπάρχοντος φωταερίου στην εισαγωγή του ηλεκτρισμού.

Η αντίσταση αυτή εκφράστηκε:

Είσοδος προς τον ακάλυπτο του οικοπέδου επί της οδού Κουταρέλια

1. με την καθυστέρηση της εισόδου του ηλεκτρισμού στο Βόλο,

2. με την υπερχρέωση της Εταιρείας για την εξαγορά του φωταερίου και τον έλεγχο της αγοράς και

3. με την αντίσταση του φωταερίου στην εξάπλωση του ηλεκτρισμού στο δημοτικό φωτισμό και στην οικιακή χρήση του ηλεκτρισμού.

Τεχνική περιγραφή

Το συγκρότημα λιθόκτιστων κτιρίων που κάποτε στέγαζε την πρώτη εταιρία παραγωγής ηλεκτρισμού στο Βόλο, καταλαμβάνει σχεδόν το μισό βορινό τμήμα του οικοδομικού τετραγώνου που περικλείεται από τις οδούς Κουταρέλια – Κωνσταντά – Χατζηαργύρη – Ρήγα Φεραίου.

Το κύριο κτίσμα του συγκροτήματος καλύπτει περίπου το 50% του χώρου. Στο υπόλοιπο τμήμα έχουν κτίσει σταδιακά διάφορα κτίσματα για τις λειτουργικές ανάγκες της εταιρίας.

Στο ανατολικό τμήμα του συγκροτήματος και επί της οδού Κουταρέλια – Ρήγα Φεραίου, υπάρχει ένα διώροφο κτίσμα όπου λειτουργούσαν τα γραφεία της διοίκησης της εταιρίας.

Το κλιμακοστάσιο στο ανατολικό τμήμα του κτιρίου

Καλύπτεται από τετράριχτη στέγη με κεραμίδια γαλλικού τύπου. Τα ανοίγματα έχουν πλαίσια από σοβά και ξύλινα παράθυρα γαλλικού τύπου. Στο μέτωπο και τη βάση του γείσου “τρέχει” απλή τραβηχτή κορνίζα. Ανάγλυφα περιστύλια με “κιονόκρανο” διακοσμούν τις τέσσερις γωνίες του κτιρίου. Η εξώθυρα είναι δίφυλλη με ξύλινα ταμπλαδωτά φύλλα και σταθερό φεγγίτη, φέρει δε τα αρχικά της εταιρίας Η.Ε.

Η εσωτερική επικοινωνία στο κτίριο γίνεται από ένα κεντρικό ξύλινο κλιμακοστάσιο, ενώ με το χώρο του κυρίως εργοστασίου συνδέεται μέσω διαδρόμων και μικρών κλιμάκων. Τα δάπεδα είναι εν μέρει ξύλινα, εν μέρει με πλακίδια.

Τη δυτική πλευρά καταλαμβάνει ένας ενιαίος χώρος, γνωστός σαν “εργοστάσιο”, όπου γινόταν η παραγωγή και η διανομή ρεύματος στην πόλη. Καλύπτεται από δίριχτη στέγη με σιδερένια ζευκτά. Τα κεραμίδια είναι γαλλικού τύπου.

Τα παράθυρα είναι στενά και ψηλά, διατάσσονται ανά δύο και καταλαμβάνουν μεγάλο μέρος της όψης. Ο σκελετός στα κουφώματα είναι μεταλλικός και χωρίζεται σε μικρά ορθογώνια, άλλα σταθερά και άλλα ανοιγόμενα.

Η είσοδος στον ακάλυπτο χώρο του συγκροτήματος γίνεται από μια τριπλή σιδερένια πόρτα με περίτεχνα καμπύλα σχέδι

Κατά τη διάρκεια κατασκευής του θεάτρου

2.

ΑΡΘΡΟ 13 Γ.Ο.Κ.

Ενεργό οικοδομικό τετράγωνο

1. Οικοδομικό τετράγωνο, δομημένο ή μη, μπορεί να χαρακτηρίζεται ως ενεργό, με απόφαση του Υπουργείου Περιβάλλοντος Χωροταξίας και δημοσίων έργων, εφόσον συντρέχει μια από τις εξής προϋποθέσεις:

α) έλλειψη του απαραίτητου τεχνικού και κοινωνικού εξοπλισμού και γενικά υποβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων του οικοδομικού τετραγώνου ή της περιοχής.

β) ειδικές πολεοδομικές, οικιστικές ή περιβαλλοντολογικές συνθήκες στο οικοδομικό τετράγωνο που προκύπτουν ιδίως από την ύπαρξη ακάλυπτων ή μη οικοδομήσιμων οικοπέδων και διατηρητέων κτιρίων.

“1. Οικοδομικό τετράγωνο, δομημένο ή μη, μπορεί να χαρακτηρίζεται ως ενεργό, με απόφαση του αρμόδιου οργάνου για την έγκριση ή τροποποίηση της πολεοδομικής μελέτης.”.

2. Ο χαρακτηρισμός οικοδομικού τετραγώνου ως ενεργού αποβλέπει:

α) στην οργάνωση της δόμησης με βάση ενιαία μελέτη, ώστε να επιτυγχάνεται η αρμονική ένταξη του τετραγώνου στο φυσικό και οικιστικό περιβάλλον της περιοχής, η άρση των δυσμενών επιπτώσεων που δημιουργεί η μεμονωμένη μελέτη κάθε οικοπέδου, η αξιοποίηση του ακάλυπτου χώρου των οικοπέδων και η εξυπηρέτηση των κοινωνικών αναγκών των κατοίκων του οικοδομικού τετραγώνου.

β) στην ανάπλαση του οικοδομικού τετραγώνου, ιδίως με την ενοποίηση των ακάλυπτων χώρων των οικοπέδων του, τη διάνοιξη στο ισόγειο των κτιρίων προσβάσεων από τους κοινόχρηστους χώρους στον ενοποιημένο ακάλυπτο χώρο του τετραγώνου, την κατασκευή αίθουσας κοινωνικών εκδηλώσεων, τη δημιουργία χώρων και εγκαταστάσεων κοινής χρήσης για την εξυπηρέτηση των κατοίκων του τετραγώνου, όπως κοινό λεβητοστάσιο κεντρικής θέρμανσης και χώρο απορριμμάτων, την αναμόρφωση του δώματος και των όψεων των κτιρίων και γενικά με επεμβάσεις που συμβάλλουν στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των κατοίκων και στην αντιμετώπιση

των δυσμενών επιδράσεων από τις συνθήκες που αναφέρονται στην παρ.1.

3. Η διαδικασία χαρακτηρισμού οικοδομικού τετραγώνου ως ενεργού κινείται με πρωτοβουλία της αρμόδιας πολεοδομικής υπηρεσίας ή του οικείου δήμου ή κοινότητας, μετά από γνώμη της πολεοδομικής επιτροπής γειτονιάς του άρθρου 30 του ν. 1337/1983, ή της συνέλευσης των ιδιοκτητών του τετραγώνου για την οποία έχει ανάλογη εφαρμογή η παρ. 3 του άρθρου 12.

“Η διαδικασία χαρακτηρισμού οικοδομικού τετραγώνου ως ενεργού κινείται με πρωτοβουλία της αρμόδιας πολεοδομικής υπηρεσίας ή του οικείου δήμου ή κοινότητας, ύστερα από γνώμη του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου ή του διαμερισματικού συμβουλίου, όπου υπάρχει, ή ύστερα από γνώμη της συνέλευσης των ιδιοκτητών του τετραγώνου για την οποία έχει ανάλογη εφαρμογή η παρ. 3 του άρθρου 12”⁷

Με απόφαση του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων καθορίζεται η διαδικασία του χαρακτηρισμού και ρυθμίζεται κάθε σχετική λεπτομέρεια.

---

⁷ Τα κείμενα με κόκκινα γράμματα καταργήθηκαν με τον Ν. 2381/13-6-2000 και αντικαταστάθηκαν με τα κείμενα που έχουν γραφεί με μπλέ γράμματα, άρθρο 10 (Ν. 2381/2000)

4. Με την πράξη χαρακτηρισμού οικοδομικού τετραγώνου ως ενεργού επιτρέπεται να θεσπίζονται όροι δόμησης και περιορισμοί χρήσης κατά παρέκκλιση από κάθε γενική ή ειδική διάταξη χωρίς υπέρβαση όμως του συντελεστή δόμησης που ισχύει για την περιοχή και του μέγιστου επιτρεπόμενου ύψους των κτιρίων, καθώς και να επιβάλλονται περιορισμοί, υποχρεώσεις και κάθε είδους ρυθμίσεις για την ανάπτυξη του τετραγώνου, σύμφωνα με την παρ. 3 χωρίς να θίγονται δικαιώματα ιδιοκτησίας. Οι επιβαλλόμενοι όροι δόμησης, αποσκοπούν ιδίως στην ενιαία αντιμετώπιση του οικοδομικού τετραγώνου ως προς τον συντελεστή δόμησης, την κάλυψη, τη θέση και τη μορφή των κτιρίων. Για τα οικόπεδα του ενεργού οικοδομικού τετραγώνου μπορεί να γίνει μεταφορά του συντελεστή δόμησης σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 880/1979 (ΦΕΚ 58).

3. Άρθρο από το “Κ” της εφημερίδας Καθημερινή, Δεκέμβριος 2004

Βγαίνω στο μπαλκόνι που “βλέπει” τον ακάλυπτο της πολυκατοικίας. Όλα τα παράθυρα γύρω είναι ανοιχτά. Δεν γνωρίζομαι με τους γείτονές μου, αλλά ξέρω ήδη πολλά γι’ αυτούς – όπως και αυτοί για μένα. Ξέρω τι μαγειρεύουν, τι μουσική ακούνε, πώς βρίζονται, πώς αγαπιούνται, αν έχουν φίλους. Μερικοί μου έχουν φανερώσει και το πρόσωπό τους, όπως η κυρία Στέλλα του πρώτου, που διαμαρτύρεται συνέχεια για τα νερά που πέφτουν από πάνω, ο κύριος Νίκος του ισογείου με την αντικαπνίστρια κόρη, που τον βλέπω κάθε λίγο και λιγάκι με ένα τσιγάρο στο χέρι και, τέλος, το νεαρό ζευγάρι του υπογείου. Κάθε Κυριακή, ο Αντρέας μαγειρεύει, ενώ η καλή του τον περιμένει πίνοντας καφέ στον ακάλυπτο.

Στις 19.30 θα ακούσουμε τις ειδήσεις. Όλα τα κανάλια μαζί, και νικητής ο κύριος του τρίτου που βαριακούει.

Στα μέρη που φωτογράφιζα ρωτούσα τους ενοίκους των πολυκατοικιών τι πιστεύουν για τον ακάλυπτο και αν τον έχουν προσέξει ποτέ. Σχεδόν πάντα η απάντηση ήταν η ίδια, ότι είναι ένας άσχημος χώρος, κλειστοφοβικός, γεμάτος με τα άχρηστα του κάθε σπιτιού. Οι περισσότεροι νόμιζαν ότι

τους έκανα πλάκα. Οπότε είχα αρχίσει να βλέπω τα πράγματα μαύρα, μέχρι τη στιγμή που πήρα συνέντευξη από την κυρία Κατερίνα από τα Πατήσια.

“Είναι μια όαση πρασίνου”, μου είπε με το αφοπλιστικό της χαμόγελο. Τότε κατάλαβα ότι ελάχιστοι σκύβουν να δουν τον κήπο στον ακάλυπτο. Οι περισσότεροι κοιτάζουν ευθεία και βλέπουν τσιμέντο, μπουγάδες και ηλιοκαμένες ντουλάπες. “Λίγοι εκτιμούν και σέβονται το χώρο αυτό και ακόμη λιγότεροι τον βλέπουν με ανοιχτό μυαλό”, συνέχισε η κυρία Κατερίνα. “Ξέρεις πόσο δυσκολεύτηκα στις συνελεύσεις να πείσω όλους τους ενοίκους να καθαρίσουν τον ακάλυπτο, να φυτέψουν λουλούδια και να πάρουμε και 2 τραπεζάκια; Και τώρα προσπαθούμε να συνεννοηθούμε με τις απέναντι πολοικατοικίες ώστε να ενώσουμε όλοι τους ακάλυπτους. Έτσι θα δημιουργήσουμε μια εσωτερική αυλή αρκετά μεγάλη, όπου θα μπορεί να παίζει ο γιος μου ο Κωστάκης με τα άλλα παιδιά και εμείς να απολαμβάνουμε το τσάι μας”.

Η Αθήνα έχει κατηγορηθεί σχεδόν από όλους μας για την ασχήμια της, την απουσία χαρακτήρα και την εχθρότητα της προς τους κατοίκους της. Λίγοι όμως προσέχουν τις λεπτομέρειές της, που με λίγη φροντίδα θα μπορούσαν να της εξασφαλίσουν μερικούς επιπλέον βαθμούς στα καλλιστεία των πόλεων. Αναφέρομαι στις πίσω όψεις των πολυκατοικιών μας, τον συνήθως αθέατο μικρόκοσμο των

Φωτογραφία άρθρου

μεσοτοιχιών και των ακαλύπτων – εκεί όπου η πόλη βγάζει τα παπούτσια για να φορέσει αναπαυτικές παντόφλες.

Τα οικοδομικά τετράγωνα έχουν κρυμμένα μέσα τους απομεινάρια ελεύθερων χώρων, ασύνδετων και “τυφλών” προς την εξωτερική ζωή της πόλης. Οι όψεις αυτών των χώρων αντιβαίνουν τους φορμαλιστικούς κανόνες της πρόσοψης, λόγω του ακανόνιστου σχήματος των οικοπέδων, της μέγιστης δυνατής εκμετάλλευσης αυτών από τους εργολάβους και από τις επεμβάσεις του χρήστη. Εκεί κυριαρχεί το τυχαίο, η έκπληξη. Συνδυάζονται μεσοτοιχίες με κατακόρυφες ζώνες φωταγωγών ή κλιμακοστασίων, μπαλκόνια, μεταλλικές κατασκευές, εναλλάσσονται υλικά από διαφορετικές εποχές κατασκευής. Η εικόνα αυτή μας παραπέμπει σε μια αρχιτεκτονική μεσαιωνικών πόλεων ή και μοναστηριακών συγκροτημάτων.

Η αρχιτεκτονική αυτή παρουσιάζεται ανεπιτήδευτα στο κέντρο της Αθήνας, στην καρδιά του νεοελληνικού μοντέρνου πειράματος πολεοδομικής αναρχίας. Αν οι όψεις στους δρόμους ορίζουν την εικόνα της, οι πίσω πλευρές είναι τα στοιχεία που την ολοκληρώνουν, με ίχνη από κτίρια του παρελθόντος, με το ζωντανό παρόν των πιο ιδιωτικών χώρων των διαμερισμάτων και με τις ενστικτώδεις αρχιτεκτονικές παρεμβάσεις που εξυπηρετούν τις προσωπικές επιθυμίες των κατοίκων.

Αυτά αν ρωτήσετε έναν αρχιτέκτονα, γιατί για τους ενοίκους των πολυκατοικιών ο ακάλυπτος, όντας ανεπιτήδευτος σε σχέση με την αυστηρή πρόσοψη, είναι ένας καθημερινός χώρος όπου νιώθουμε πιο άνετα. Αν, δηλαδή, η πρόσοψη είναι το σαλόνι, ο ακάλυπτος είναι η κουζίνα, το ζωντανό μέρος.

Ανοίγω το παράθυρο και κοιτάω ψηλά, ψάχνω να ανακαλύψω εικόνες κρυφής ζωής. Η πρώτη μου σκέψη πάντα είναι ότι έχουν βγάλει όλοι τα άπλυτά τους στη φόρα. Κι όμως, αν έχει ρούχα αυτή η εικόνα, αυτά είναι φρεσκοπλυμένα και απλωμένα σε απλώστρες, ρουφώντας κάθε φορά και λίγο καφέ αέρα, για να συμμορφωθούν χρωματικά με την πόλη μας. Βλέπω κι άλλα σημάδια οικιακής καθαριότητας, κουβάδες, σφουγγαρίστρες, σκουπιδοτενεκέδες, αντικείμενα νοικοκυριού και εσωτερικής τάξης, παλιές ντουλάπες που χωράνε ίσα ίσα στα μπαλκόνια, μίξερα γλαστράκια που αιωρούνται στο κενό με λίγα φύλλα που προσπαθούν να ψηλώσουν.

Ξαπλώνω στο κρεβάτι με τις κουρτίνες ανοικτές και χαζεύω στον ακάλυπτο. Αποκοιμιέμαι και ονειρεύομαι τον ακάλυπτο της κυρίας Κατερίνας: έναν κήπο που ανεβαίνει από τα μπαλκόνια και τις μεταλλικές σκάλες στους πάνω ορόφους και όλοι μας συναντιόμαστε τα Σάββατα για καφέ που θα ψήνει ο Κυρ-Θωμάς του πέμπτου.

Φωτογραφία άρθρου

4. ΓΝΩΜΕΣ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΚΑΛΥΠΤΟ

Συνομιλία Λειβαδιώτη Δημήτρη, 34 ετών, κρεοπώλη με Στραγαλινού Μαρία

Μ.: Πιστεύετε ότι ο ακάλυπτος, ας πούμε εδώ σε αυτό το οικοδομικό τετράγωνο και γενικά, είναι άχρηστος χώρος;

Δ.: Άχρηστος, ναι. Γίνεται μόνο και μόνο για να αφήσουν το κενό αυτό που χρειάζεται από τον κανονισμό. Αλλιώς είναι άχρηστος. Αν πας να δεις, δεν γίνεται καμιά περιποίηση από κανέναν. Αφήνουν συνήθως συρτάρια, ντουλάπες, καρέκλες, ότι θέλει το αφήνει εκεί πέρα.

Μ.: Ας πούμε, πέρα από αποθήκη, θα μπορούσατε να σκεφτείτε

κάτι που θα μπορούσε να γίνει στον ακάλυπτο και να γίνει άξιο...

Δ.: Εγώ θα προτιμούσα να υπάρχει πρόσβαση στον ακάλυπτο. Στην κάθε πολυκατοικία, στις καινούριες που γίνονται τώρα, έχω δει μερικές όπως τώρα αυτή απέναντι είναι ο ακάλυπτος, αλλά υπάρχει από παντού πόρτα και φως.

M.: Α, έχει είσοδο δηλαδή προς τον ακάλυπτο και δεν είναι κλειστός όπως είναι αυτός.

A.: Αυτός είναι άχρηστος. Είναι κλειστός. Δεν ξέρω από που μπαίνουν. Δεν ξέρω και από που μπαίνεις στον ακάλυπτο.

M.: Ε, ναι. Μόνο μέσα από την είσοδο με πόρτα.

A.: Γι' αυτό σου είπα να μπεις μέσα από εδώ. Τον έχω δει από ψηλά μόνο και το ξέρω πως είναι η κατάσταση. Ούτε βαμμένος είναι...τίποτα. Ενώ άμα υπάρχει πρόσβαση από όλο τον κόσμο, μα για parking, θα είναι πιο καλή η κατάσταση.

M.: Θα μπορούσε ίσως, δηλαδή, να γίνει και σαν αυλή.

A.: Ναι. Αν είναι αυλή, άμα έχει πρόσβαση ο άλλος εύκολα, μπορεί να βάλει δυο δέντρα σε ένα μεγάλο βαρέλι, σε ένα μεγάλο παρτεράκι. Να κάνει αυτά τα έτοιμα που υπάρχουν. Τώρα δεν ενδιαφέρεται κανένας. Γιατί το βλέπεις. Τώρα είναι ακάλυπτος και είναι τελείως... Δεν υπάρχει καμία προσοχή. Στη συγκεκριμένη πολυκατοικία. Εδώ απέναντι και μία που έχει γίνει τώρα εδώ πέρα, τη βλέπω έχει γίνει πολύ διαφορετικά. Υπάρχουν garage, υπάρχουν pilotis κάτω. Αυτές εδώ ευτυχώς σταμάτησαν να γίνονται έτσι, όπως γίνονται τώρα.

M.: Και μια τελευταία ερώτηση. Αν γινόταν πρόσβαση από τους ανθρώπους στον ακάλυπτο; Δηλαδή να γινόταν σαν πέρασμα, σαν πεζόδρομος για όλους, πως θα σας φαινόταν;

A.: Μα πρώτα - πρώτα, τα μικρά, θα μου πεις θα παίζαν μέσα εκεί... Ένας κλειστός χώρος είναι διαφορετικά. Ένας

γονιός θα το άφηνε το παιδί του να παίξει. Με αυτό εδώ, δεν παίζει κανένα παιδί στα πεζοδρόμια. Γιατί πέφτει η μπάλα στο δρόμο, είναι επικίνδυνα. Ενώ άμα υπήρχε πρόσβαση και ήξερε το παιδί ότι είναι μέσα και η μάνα του και ο πατέρας του, θα ήταν πιο ελεύθερα. Και θα το πρόσεχε καλύτερα.

Συνομιλία παιδιών που παίζουν στην περιοχή με Μαρία Στραγαλινού

Μ.: Από την πολυκατοικία αυτή είστε; Εδώ μένετε;

Π.: Εγώ και αυτός.

Μ.: Που παίζετε εδώ στην περιοχή;

Π.: Εδώ ή στην Παλαιά Ηλεκτρική επειδή είναι πεζόδρομος.

Π.: Απ' έξω που έχει κάποιο...Αλλά και πάλι είναι λίγο επικίνδυνα. Περνάνε τα αμάξια. Ναι. Μας φεύγει καμιά φορά η μπάλα, περνάνε τα αμάξια... Έχουν γίνει πολλά ατυχήματα. Πάνε κάτω από τα αυτοκίνητα. Γιατί είναι πολλά τα αυτοκίνητα στη Ρήγα Φεραίου. Και καμιά φορά επειδή παίζουμε μας την παίρνουν και τα μαγαζιά εδώ δίπλα, την μπάλα.

Μ.: Άρα, ίσως αν γινόταν κάτι μέσα στο οικοδομικό τετράγωνο, ένας χώρος που θα μπορείτε με ασφάλεια να παίζετε και με την ησυχία σας ας πούμε;

Π.: Τόσο το καλύτερο. Θα μας αρέσει.

**Συνομιλία Καμπουράκη Χαρίλαου, 56 ετών, εμπόρου
με Μαρία Στραγαλινού**

Μ.: Τον θεωρείτε άχρηστο χώρο τον ακάλυπτο; Δεν χρησιμοποιείται...

Χ.: Όχι, δεν είναι άχρηστος.

Μ.: Πως τον χρησιμοποιείτε;

Χ.: Εμείς βάζουμε τα μηχανάκια από πίσω. Βολευόμαστε.

Μ.: Α, τα βάζετε πίσω στον ακάλυπτο.

Χ.: Αυτοί επάνω στην πολυκατοικία έχουν και πρόσβαση. Τα δωμάτιά τους βλέπουν πίσω στον ακάλυπτο. Το Πάσχα ψήνουμε και κανένα αρνί... Αυτά.

**Συνομιλία Κόρρου Ελένης, 68 ετών, συνταξιούχου με
Μαρία Στραγαλινού**

Μ.: Για την Παλαιά Ηλεκτρική λοιπόν τι θα μπορούσε ίσως να γίνει;

Ε.: Για μένα ωραίο θα ήταν να έχει ένα ωραίο εκκλησάκι στη μέση και γύρω να είναι κήπος, με παγκάκια, με λουλούδια.

Μ.: Ίσως να γίνει μια πλατεία δηλαδή, ένα πάρκο ή κάτι τέτοιο.

Ε.: Ναι, ορίστε. Υπάρχουν χιλιάδες γύρω γύρω ηλικιωμένοι, που δεν μπορούν να φτάσουν στην παραλία. Να έχουνε κούνιες μέσα, να πάνε τα παιδάκια, ναμαζευτούν να παίξουν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. **Δήμος Βόλου, Δημοτική επιχείρηση μελετών και κατασκευών, "Παλιά Ηλεκτρική Εταιρία Βόλου Old Electric Power Plant",** Δεκέμβριος 1994.
2. **Δήμος Βόλου, Καλλιτεχνικός οργανισμός, "Τμήματα".**⁸
3. **Καρατζά Φρειδερίκη, "Πολεοδομική νομοθεσία –ΓΟΚ 2000(ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ 2002)",** Εκδόσεις ΣΕΛΜΑ-4Μ ΕΠΕ, Αθήνα 2001.
4. **Μάκκας, Γιώργος, Μαραντίδου, Χαρά, "Ραντεβού στον ακάλυπτο!", "Κ"** Καθημερινής, Δεκέμβριος 2004, 43-7.
5. **Υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων έργων, "Αστικό πράσινο",** Αθήνα, Ιούλιος 2000.
6. **Χαστάογλου, Βίλμα, "ΒΟΛΟΣ πορτραίτο της πόλης τον 1^ο και 2^ο αιώνα",** Δημοτικό Κέντρο Ιστορίας και Τεκμηρίωσης Βόλου, Βόλος 2002.

---

⁸ Τεύχος που διανέμεται φωτοτυπημένο από το Δημοτικό θέατρο Βόλου

**Αστικοί Διάδρομοι
Ενοποίηση ακαλύπτων, δημιουργία πεζογέφυρας-
χώρων πολιτισμού και αναδιαμόρφωση της Παλαιάς
Ηλεκτρικής στην πόλη του Βόλου**

**Μαυρατζάς Βασίλης
Στραγαλινού Μαρία**

**Επιβλέποντες καθηγητές: Γαβρήλου Έβελυν
Γιαννίση Φοίβη**

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Βασιζόμενοι στο γεγονός της έλλειψης δημόσιων ανοιχτών χώρων και στην ανάγκη ενδυνάμωσης του πολιτιστικού ιστού του Βόλου, προτείνεται ένα αστικό μοντέλο που θα μπορούσε να διαχυθεί σε όλη την πόλη συνδέοντας τα πολιτιστικά σημεία μεταξύ τους. Αυτό το μοντέλο χαρακτηρίζεται από χαράξεις που ενώνουν νοητά το βουνό του Πηλίου με το λιμάνι, τα δύο φυσικά χαρακτηριστικά της πόλης που εδώ και αιώνες την έχουν διαμορφώσει.

Η περιοχή επέμβασης αποτελείται από τέσσερα οικοδομικά τετράγωνα (Ο.Τ.) περιτριγυρισμένα από τις οδούς Αναλήψεως, Χατζηαργύρη, Κουταρέλια και Κωνσταντά. Καθένα από αυτά έχει έναν ιδιαίτερο χαρακτήρα: το πρώτο έχει ψηλές πολυκατοικίες που δημιουργούν έναν ακάλυπτο βαθύ και σκοτεινό. Το δεύτερο

έχει πολυκατοικίες και μονοκατοικίες που δημιουργούν έναν ακάλυπτο σε επίπεδα λόγω κάποιων υπερυψωμένων αυλών. Το τρίτο απαρτίζεται από ψηλές πολυκατοικίες που στέκονται αντικρυστές σε χαμηλές μονοκατοικίες δημιουργώντας έναν επιμήκη και στενό ακάλυπτο. Στο τέταρτο Ο.Τ. βρίσκεται το θέατρο της Παλαιάς Ηλεκτρικής με τη Σχολή χορού του Δήμου Βόλου.

Η πρόταση επέμβασης αποτελείται από τη δημιουργία εναέριας διαδρομής στα υπό επέμβαση οικοδομικά τετράγωνα. Παράλληλα προτείνεται η ενοποίηση των ακαλύπτων των άνωθε οικοδομικών τετραγώνων με παράλληλη δημιουργία επιπέδων με φυτεύσεις. Η ράμπα που διατρέχει την περιοχή αυτή διατρυπώντας τα Ο.Τ. συναντά αριστερά-δεξιά χώρους στους οποίους οι κάτοικοι της περιοχής συγκεντρώνονται για να αξιοποιήσουν τον ελεύθερο χρόνο τους δημιουργικά. Η διαδρομή καταλήγει στο θέατρο της Παλαιάς Ηλεκτρικής στον πεζόδρομο της Ρ. Φεραίου όπου και διατρυπά το κτίριο για να καταλήξει στην πλατεία του θεάτρου στην οποία έρχεται και χύνεται, και γίνεται ένα με το έδαφος, με το χώμα.

Η ράμπα αποτελεί το δημόσιο κομμάτι του προτεινόμενου αστικού μοντέλου, ένα κομμάτι που εισέρχεται σε χώρους των οποίων την ιδιωτικότητα δεν διαταράσσει, αφού δεν έρχεται σε άμεση επαφή μαζί τους. Το έδαφος των ακαλύπτων αποτελεί το ιδιωτικό κομμάτι της

πρότασης, αφού διαμορφώνεται για τους κατοίκους του εκάστοτε οικοδομικού σε αυλές. Η ράμπα στη διαδρομή της συναντά χώρους πολιτιστικού-ψυχαγωγικού χαρακτήρα για τους κατοίκους της περιοχής (εργαστήριο ζωγραφικής-αγγειοπλαστικής, εκθεσιακό χώρο, χώρο συγκέντρωσης, παιδότοπο, εργαστήριο φωτογραφίας, αίθουσα προβολών). Στο τέλος της διαδρομής βρίσκεται το θέατρο της Παλαιάς Ηλεκτρικής, το οποίο αναδιαμορφώνεται με τη ράμπα να περνά από το πλάι του και να καταλήγει μέσα στο προτεινόμενο κτίριο της σχολής χορού. Στο ίδιο Ο.Τ. προτείνεται η δημιουργία πλατείας με επίπεδα στην οποία και ολοκληρώνεται η ιστορία του **αστικού δια-δρόμου**.

Σε μια πόλη που στερείται δημόσιων ανοιχτών χώρων και χαρακτηρίζεται από κατακερματισμό των πολιτιστικών-κοινωνικών δραστηριοτήτων, το προτεινόμενο αστικό μοντέλο έρχεται να αναζωογονήσει, να ζωντανέψει το νεκρό αστικό χώρο, να δημιουργήσει εξάρσεις δημόσιων ανοιχτών χώρων για να καταλήξει να απολήξει στη θάλασσα του Βόλου, στον Παγασητικό κόλπο. Βοηθά επίσης στην ενδυνάμωση των κοινωνικών σχέσεων ανάμεσα στους κατοίκους των οικοδομικών τετραγώνων δημιουργώντας πόλους πολιτιστικών-ψυχαγωγικών δράσεων σε επίπεδο γειτονιάς. Περνά από τη μικρή κλίμακα- ακάλυπτος και ιδιωτικότητα των κατοίκων- στη μεγάλη κλίμακα –πλατεία, δημόσιο παρκο- συνδυάζοντάς τα σε ένα παιχνίδι ανάγνωσης

του αστικού χώρου, ανακάλυψής του και οικειοποίησής του ξανά, από την αρχή, με μια νέα ματιά, που μπορεί να δημιουργήσει νέες σχέσεις, νέα δίπολα, νέες προσεγγίσεις στις πόλεις μας.

Urban Walkways

**Clear ground integration, footbridge – cultural spaces
creation and redesign of the Old Electric Power Plant
in Volos.**

Mavratzas Vassileios

Stragalinou Maria

In collaboration with professors:Gavrilou Evelyn

Giannisi Foivi

SUMMARY

Based on the fact of the lack of public open spaces and on the need of amplifying the cultural tissue of Volos, an urban model is being suggested that could be permeated in the whole city connecting each cultural point to the other. This model is characterized by lining which connect factitiously the Pelion Mountain with the port, the two natural characteristics of the city that have shaped it for centuries.

The area of interference consists of four blocks, around the Analipseos, Chatziargiri, Koutarelia and Konstanta streets. Each of these blocks has a particular

character; the first has high multi-dwelling houses that create a deep and dark vacant site. The second has multi-dwelling houses and one-family houses that create a vacant site in levels due to some elevated yards. The third is constituted by high multi-dwelling houses which are facing low one-family houses creating an oblong and narrow vacant site. In the fourth block stands the theater of the Old Electric Power Plant and the Dance School of the Municipality of Volos.

The interference proposal is constituted by the creation of an air route on the blocks that are under interference. At the same time, the integration of the vacant sites of the above blocks is suggested with the simultaneous creation of levels to be planted. The ramp that runs this area perforating the blocks, encounters on the left and on the right spaces that the residents of the area can gather there in order to fill their spare time productively. The route ends in the theater of the Old Electric Power Plant in the footpath of R. Fereou Street where it perforates the building in order to lead to the theater square and there becomes one with the ground.

The ramp constitutes the public part of the suggested urban model, a part that enters to spaces without disturbing their privacy since it does not come in direct contact with them. The ground of the vacant sites

constitutes the private part of the proposal since it is shaped into yards for the residents of the block. The ramp during its route encounters spaces of cultural- recreational character for the residents of the area (painting – pottery workshops, exhibition center, meeting place, playground, photography workshop, projection room). The theater of the Old Electric Power Plant is at the end of the route, which is reconfigured with the ramp passing by it and ending inside the suggested building of the dance school. In the same block, the creation of a square with levels in which the history of the urban route is integrated is being suggested.

In a city that lacks public open spaces and that is characterized by fragmentation of cultural- social activities, the suggested urban model comes to enliven, to vivify the dead urban space, to create elevations of public open spaces in order to end in the sea of Volos, in the Pagasitikos Gulf. It also helps in the strengthening of the social relations among the residents of the blocks generating poles of cultural- recreational activities in the neighborhood level. It passes from the minor scale – vacant site and residents' privacy- to the big scale – square, public park – combining them in a game of reading of the urban space, discovering it and usurpation of it from the beginning that if we look it again it can create new relationships, new dipoles, and new approaches in our cities.